БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэ ...

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 152 (9906) | 1962 оной июниин 29, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...СР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

...СР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтооно:

... Федеративна Совет Социалис Республикын Вер...ведэй 5-дахи зарлалай зургаадахи сессие 1962 оной ...24-дэ Москва городто зарлаха.

...-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ОРГАНОВ.**

...ФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **С. ОРЛОВ.**

...а, 1962 оной июниин 27.

...ргаса хуряалга түгэс ...лэдхэлтэйгээр угтаха

...а хуряалгын тон ха...һа үе республика до...хаа хаанагүй эхилхэ ... Ойрын үдэрнүүдтэ ...совхозуудн ай үбһэ ху...а орохо болонхой. ...егүй кукуруза, таряа ...бусад ургамалнуудые ...саг ерэхэнь. Энэ жэл...г бүхэндэ үбһэ ногоо...огород, таряалангай...аса һайн, баян ургаса ...р хүлеэгдэнэ. Зүгөөр ...гаса зүндөө ургана бэ...найдаад һууха бэшэ, ...дэр бүхэндэ ургасын ...о нарин нягтаар ха...а, буртаг үбһэ усадха...гаяа пропашной урга...ай хойноһоо анхарал... харууһалха—зурууд ...ын элдүүрилгэ заабол ...шэ ехэ удха шанартай

...социалис хүдөө ажа...рид түргэн хүгжөөлгэ...хэ удха шанартай жэл ...инь мэдээжэ. КПСС-...ай мартын Пленумэй ...й ёһоор, хүдөө ажа...ридалгада үндэһэн ху... боложо, колхоз, сов...й үйлэдбэриин управ...д эмхидхэгдээ ха юм. ...кэлэй баян ургаса би...ье гээлтэ хоролто... богонихон болзор соо, ...шамдуугаар хуряажа ...ээшэ тус управлени...ажал ябуулгын түрүү...лэйнь тон ехэ шалгал...ко байна. Социалис ху...ахыгаа урагшань үрэ ...үргэн алхамаар даб..., үндэһэн хубилалта ..., илангаяа мал ажалай ...и элбэгжүүлжэ, олон ...рад зонойнгоо улам ...гажа байгаа эрилтые ...үрэнээр хангаха та... Коммунистическэ пар..., Советскэ правитель...а хараалһан шухалын ...зорилгые амжалтатай...елүүлгэдэ алибаа урга...рин гүйсэдөөр хуряа...алга хүндэтэй һуури ...байһаниинь лабтай.

...алаар хүдөөгэй бүхы ...дай урда ямар ехэ зо...удай табигдаһан ту... зорилгонуудые ойрын ...елүүлхын тула юу хэ...ла байһан тухай совет ... КПСС-эй ЦК-гай, ... Министрнүүдэй Со...андаһан Хандалга соо ...гыгээр, ойлгосотой...элэгдэнхэй. Советскэ Союзайнгаа бүхы ажалшадтай хамта манай республикын ажалшад түрэл партиингаа уряае хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаад, арюун хэрэгээрээ харюусахаар ажаллажа байнхай. Эгээл энэ үедэ колхозниггуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй бүтээжэ байһан арюун хэрэгүүдынь поли дээрэ тобойсо харагдаха ушартай. Сабшалан, кукуруза, саахарай свёкло болон таряалангай поли дээрэ мүнөө үедэ үдэр бүхэндэ ямар хүдэлмэри хэгдэжэ байнаб, буртаг үбһэн урганагүй бэээ, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэр һайнаар хэгдэнэб, ажахы бүхэн ургасаяа хуряахаар алишье талаараа зэбсэгжэнхэй, машина техникээ хүсэд бэлдэнхэй, хэзээдэ бэлэн байна бэээ гэһэн эдэ бүхы асуудалнууд колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай гол анхаралда байха зэргэтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тохёолдоһон дутуу дунданнуудые, алдуу эндүүнүүдые дабтажа огто болохогүй. Нёдондо зарим аймагууд баян ургасаяа саг соонь абажа шадангүй, ехэ хохидолдо ороһоноо мартаагүй ёһотой. Илангаяа Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай олохон ажахынууд ехэхэн таряалангаа саһанда даруулжа, ургаса хуряалга унжагайруулһанайнгаа зэмые өөһэдөө амсаа һэмнэй. Зарим ударидагшад «намар дан эртүүр хүйтэн болоо, хэзээ хэзээнэйхиһээ түрүүн саһан ороо» гэхэ мэтээр байгаалиин байдалай, сагай уларилай шалтагаанаар бэеэ сагааруулхые оролдодог байһан юм. Теэд үнэн дээрээ гол шалтагааниинь саһанай эртүүр ороһон ушар бэшэ, харин ургаса хуряалгада эртээнһээ хүсэд һайнаар бэлдээгүй, энэ хүдэлмэриие унжагайруулһан, нобшорһон, эмхитэй журамтайгаар, эршэмтэй шамдуугаар ажаллаагүй дээрэһээл, алтан ургасаяа саһанда хушуулһан байна бшуу. Бүхэли жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгые иигэжэ хосоруулхаһаа харамтай юумэ хаана байхаб. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ алдууһаа аймаг бүхэнэй, колхоз, совхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд һургаал абаг лэ. Мүнөөшье жэлдэ баһал эртүүр хүйтэржэ, саһан эртүүр орожо болохо бшуу. Манай республикын оршон байдалда энээниие гайхахаар бэшэ ха юм.

Зүгөөр иимэ оһолдо орохогүйн тула ургаса хуряалгада һайнаар бэлдэхэ, тэрээниие алишье талаараа хүсэд бэлэдхэлтэйгээр угтаха, тиигээд хуряалгаяа тон богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар, эмхитэй журамтайгаар дүүргэхээр оролдохо, одоол «харанхыһаа харанхы болотор», эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа, гүрэнэйнгөө урда абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ гээшэ коммунис партиингаа Хандалгада ёһотой харюу болохо байһан гэжэ хүдөө ажалшад һайн ойлгонхой.

Баян ургаса ургуулхые ургуулаад, харин тэрэнээ саг соонь хуряажа шадангүй, алта-маахам һууха болоо һаа, алишье талаараа ехэ таагүй, гүрэндэшье, арад зондошье, ажахыдашье айхабтар ехэ хохидолтой ушар болохо байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд энээниие ойлгоногүй гэхын аргагүй, теэд яахадаашьеб олохон аймагуудта ургаса хуряалгада бэлэдхэл һула байһаар. Трактор, комбайн болон автомашинануудые заһабарилга, илангаяа кукуруза хуряадаг комбайнуудые, жаткануудые заһабарилга ехээр нобшоронхой. Энэ талаар Хориин, Сэлэнгын, Яруунын аймагуудай ехэ гээгдэлтэй байһыень тэмдэглэмээр. Тус аймагуудай ажахынуудта машина техникэ заһабарилгын түсэб дүүргэгдээгүй байһан зангаараа. КПСС-эй обкомой бюро болон республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо хурсаар шүүмжэлэгдэһэн байбашье, тэндэхи колхоз, совхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд гүнзэгы тобшолол хээгүй, хуряалгада хүсэд бэлэн бэшэ байһаар. «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд колхоз, совхозуудта машина техникээ заһабарилгадань бодото туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Трактор, комбайн, жатка, автомашина болон бүхы бусад техникээ ургаса хуряалгада хүсэд бэлэн болгохо, колхоз, совхоз бүхэниие механизаторнуудаар бүрин хангаха, хуряалгын агрегат бүхэниие хоёр халаан соо хүсэдөөр үдэр бүхэндэ хүдэлгэжэ, үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллуулха гээшэ ехэ удха шанартай.

Иигээд уданшьегүй тон ехэ харюусалгатай халуун хүдэлмэриин хаһа эхилхэнь. Энэ асуудалаар хүдөөгэй бүхы ажалшадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэй солбоноор, үргэн далайсатайгаар, эрхим һайн үрэ дүн түйлахаар эмхидхэхэ шухала. Эндэ үйлэдбэриин управленинүүд, КПСС-эй обкомой тэндэхи парторганууд, партиин райкомууд шэнэ үүргэеэ эли тодоор харюулха бэзэ гэжэ найдагдана.

...ЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

...ажахые саашадань хойшолуулашагүйгөөр хүгжөөхэ, мяха, һүөөр ... эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангахын түлөө мал ажал ехээр хүг...илго хүдөөгэй бүхы ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Ми...ай Соведэй хандаһан Хандалга соо табигданхай.

...ндалга дотор хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүл...союзна организацинуудай хабаадаха гээшэ ехэ удха шанартай ...од, ВЦСПС-эй Президиум тусхай тогтоол гаргаа. Профсоюзуу...уд, хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хааг...фсоюзай, эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэришэдэй проф...спубликанска, хизаарай, областной хүдэлмэришэдэй комите...гай совхозно-колхозно управленинүүдэй профорганууд энэ ... совхозуудай, научно-шэнжэлхы институдуудай хүдэлмэрилэг...а хаагшадай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсүүлхэ болоо. Иигэжэ ... Президиум уялгалаа. Мүнөө үедэ бии болоһон шэнэ арга бо...ые хараада абажа, мяха, һү, мал ажалай бусад продуктнуу...хэ тодорхой түсэбүүдые зохёоходо совхозуудай хүдэлмэришэд, ...дые эдэбхитэйгээр хабаадуулха ушартай гээд тогтоол соо ду...а.

...ын, саахарай свёклын, горохой, тээжэлэй бобын баян ургаса ур...мал ажалай продуктнуудые ехэдхэхээр хараалагдаһан түсэ... соонь дүүргэхын түлөө профсоюзна организацинууд совхо...ллективүүдэй, бригадануудай, оньһожоруулагдаһан звенонуудай ...мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай. Ургасын хойноһоо, ...кукурузын, саахарай свёклын ургасын хойноһоо, ямараар ха...байһаниие хинан шалгалга эмхидхэхэ шухала.

...жахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай, эдеэ ...омышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай комитедүүд ку...саахарай свёклын баян ургаса абаһанай түлөө ажалай нэмэлтэ ...гэхэ гурим зохёоходо эдэбхитэйгээр хабаадаха болоно гээд ... Президиум уялгалба. Мүн ажалай түлөөһэнэй шэнэ гуримай хэр ...үүлэгдэжэ, хүдэлмэришэдтэ үгтэхэ нэмэлтэ түлбэриин хэр ... түлэгдэжэ байһаниие саг үргэлжэ шалгаха гээд дурадхагда-

...шленностиин предприятинууд колхоз, совхозуудта бүри ехээр ...ородой предприятинууд, эмхи зургаанууд хүдөөгэй тосхонуудта ...урын талаар улам ехэ туһаламжа үзүүлдэг болохо юм. Эдэ бү...үүлхын зорилгоор профсоюзуудай бүхы соведүүд, комитедүүд ...ые абаха болоо.

...хуряалгые богонихон болзор соо, хоролтогүйгөөр хуряажа аба...ээ ороохо таряа, мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэ... ажахын предприятинуудай уридшалан дүүргэхын зорилгоор ... эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхы хүдэлмэри ябуулха ёһотой ...соо заагдана.

Ажалдаа шэнэ, түрүү арга нэбтэрүүлэе

БЭРХЭШҮҮЛ ЭРХИМЛЭБЭ

Оренбургын аргаар хони хайшалагшадай мүрысөөнһөө

Уржадэр, июниин 27-до, Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станцида, Ивалга тосхонһоо баруулжаа 4-5 модоной газарта түхеэрэгдэһэн байрада республикын олохон колхоз, совхозуудһаа хонидые шэнэ, оренбургын аргаар хайшалжа дүршэһэн бэрхэшүүл сугларба. Һорилдоондо хамта 24 хайшалагшад, тэрэ тоодо 17 эрэшүүл, 7 эхэнэр хабаадана. Хориин, Баргажанай, Хяагтын, Түнхэнэй аймагуудһаа хүнүүд байгаа.

Республикын чемпион Г. Д. Доржиева.

Үглөөнэй 10 сагһаа үнгэржэ байхада республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Бирюков, республикын Госпланай түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Хазагаев, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министрэй орлогшо нүхэр Ильин, тус министерствын главна зоотехник нүхэр Зубенко, туршалгын станциин директор нүхэр Автушенко, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Содномов болон һорилдоо үнгэргэхэ жюриин гэшүүд һуурияа эзэлбэ. Эгээн түрүүлэн, Хэжэнгын совхозһоо ерэһэн Дагба-Доржо Будажапов, Сэлэнгын совхозой — Анатолий Вамбуев, Ивалгын туршалгын жэшээтэ ажахын — Цыден Доржиев, Сэлэнгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой — Нима-Ханда Мангалова гэгшэд жээрэб татаһанай ёһоор хайшалха эрхэтэй болобо. Хүн бүхэн 5 хони хайшалха уялгатай.

Уданшьегүй эхилхэ дохёо үгтэжэ, тэдэнэр хонидоо хүтэлжэ гараһаар лэ, ууса дээрэнь һуулгаад, бултадаа оренбургын аргаар хайшалжа оробо. Хайшалагшадай дундаһаа Анатолий Вамбуев шадабаритай бэрхэ байһанаа эхилһээр лэ харуулна.

— Яһала түргэнөөр, һайнаар хайшална. Энэ нүхэрнай эрхимлэхэнь бэшэ аал даа,— гэжэ байгаад, тэндэ харагшад дуугаралдана.

— Байза, «горхо үзэнгүй гуталаа бү тайла», бүри бэрхэ хүбүүд байха аалам. Тээтэр басаганшье ёһоор түргэн хайшална,— гэээд, Нима-Ханда тээшэ нүгөөдэнь заана.

Эхилһээр 28 минута болоод байхада Анатолий Вамбуев 5 хони хайшалжа дүүргэбэ. Энэнь хонин бүридэ 5 минута 52 секунда гаргашалһан болоно гэхэ гү, али 7 часай хүдэлмэриин үдэртэ абажа үзэбэл, үдэрэй 72 хони хайшалһан зэргэтэй. Тэрэнэй һүүлээр Нима-Ханда Мангалова дүүргэнэ.

Түрүүшын дүрбэн хайшалагшадай һүүлээр үшөө дүрбэн хүн гарана. Тэдэнэй дунда Хэжэнгын совхозһоо ерэһэн, Хориингоо аймаг дотор болоһон һорилдоондо хоёрдохи һуури эзэлһэн, Валентина Гарбаева, Хориин аймагай чемпион гэһэн нэрэ зэргэ олоһон Борис Дылыков, Мухар-Шэбэрэй аймагай мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн Суулгын совхозой — Дмитрий Полянский, «Улаан Оронго» колхозой — Сыбан Рабданов гэгшэд бии. Эдэнэрэй дундаһаа Валентина Гарбаева шударгы бэрхээр хайшалжа шадаха байһанаа элишэлбэ.

Иигэжэ дүрбэ-дүрбөөрөө, хойно хойноһоо гаража, шэнэ аргаар хони хайшалхада ажалай бүтээсэ эрид дээшэлнэ гэжэ харуулба.

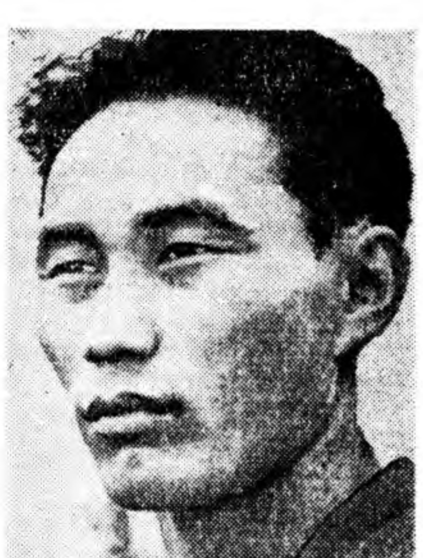
Жюриин гэшүүд хүн бүхэнэй хайшалһан нооһо, хайшалагдаһан хонидые шалгажа, сэгнэлтэ табина. Хэрбээ нооһоной дабхар хайшалагдаһан, бутаргагдаһан, хонидой арһан гэмтээгдэһэн, нооһон үлөөгдэһэн байбал, сэгнэлтэнь доошоо ороно.

Иигэһээр һорилдоон дүүрэжэ, жюриин гэшүүд тэрэнэй дүнгүүдые бодомжотойгоор согсолжо гаргаба.

Жюриин шиидхэһэнэй ёһоор хонидые оренбургын аргаар хайшалалгаар 1962 оной республикын чемпион гэһэн нэрэ зэргэ эрэшүүлэй дундаһаа Анатолий Дашижапович Вамбуевта олгогдобо. Мүн иимэ хүндэтэ нэрэдэ эхэнэрнүүдэй дундаһаа Анаагай совхозой хайшалагша Галина Дубшановна Доржиева хүртэбэ.

«Республикын чемпион» болоогшодые тусхай түхеэрэгдэһэн ендэрэй эгээн дээдэ табсанда гаргажа, алтан бэшэгтэй улаан торгон хадаг нэмэрүүлээд, тус тустань Хүндэлэлэй грамота 100 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулба.

Оренбургын аргаар хони хайшалалгаар «Республикын эрхим хайшалагша» гэһэн нэрэ эрэшүүлэй дундаһаа Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Буда Малакшинович Мормоевто, эхэнэрнүүдэй дундаһаа Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэн Валентина Доржиевна Гарбаевада олгогдоо. Тэдэнэрые ендэрэй удаадахи табсанда гаргажа, мүнгэн сагаан бэшэгтэй ногоон торгон хадаг нэмэрүүлээд, хүн бүхэндэнь Хүндэлэлэй грамота 50 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулба.

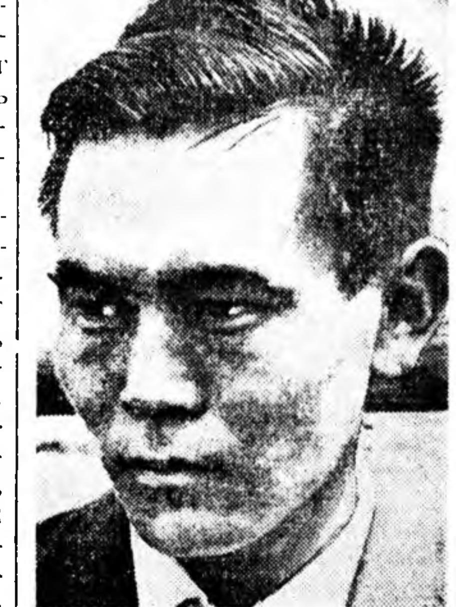

Республикын эрхим хайшалагша Б. М. Мормоев.

Һорилдооной гурбадахи һууринуудые эхэнэрнүүдэй талаһаа Саянай совхозой (Түнхэн) хүдэлмэришэн Янжит Халтагаевна Даридаева, «Улаан Оронго» колхозой (Сэлэнгэ) гэшүүн Нима-Ханда Нимбуевна Мангалова, Хяагтын совхозой хонишон Евдокия Сахиуловна Ибрагимова, эрэшүүлэй талаһаа—Ивалгын туршалгын ажахын хүдэлмэришэн Арсалан Бадмацыренов, Хүдэриин совхозой—Доржо Аюшеевич Найданов, Сэлэнгын «Коммунизм» колхозой гэшүүн Николай Пурбуев гэгшэд эзэлбэ. Эдэнэр мүн лэ Хүндэлэлэй грамотада, 30 түхэриг мүнгэн шанда хүртэбэ. Һорилдоондо хабаадаһан республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствын ахалагша зоотехник П. Афанасьевта Хүндэлэлэй грамота, 30 түхэриг шан үгөө. Энэ мэргэжэлтэ оренбургын аргаар хони хайшалалгада 30 хүниие һургаһан байха юм.

«Республикын чемпион», «Эрхим хайшалагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэгшэд — нүхэд: А. Вамбуев, Г Доржиева, В. Гарбаева, Б. Мормоев, мүн Ивалгын туршалгын ажахын дирекциин зууршалгаар нүхэр А. Бадмацыренов гэгшэд бүхэроссин һорилдоондо Оренбургын область ошохо болобо.

Шадабаритай бэрхэ ажалаараа хүндэтэ нэрэ зэргэ олоһон, Хүндэлэлэй грамота болон мүнгэн шанда хүртэгшэдые республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо В. Г. Бирюков амаршалжа, саашадаа бүри ехэ амжалта түйлажа, бэе мэндэ, һайн ябахыень тэдэнэртэ хүсэбэ. Мүн бүхэроссин һорилдоон дээрэ республикынгаа нэрэ соло амжалтатайгаар хамгаалхыень юрөөбэ.

Республикын чемпион А. Д. Вамбуев.

Энээгээр һорилдоон дүүрэжэ, үглөөдэрынь республикын колхоз, совхозуудай зоотехнигүүдэй зүблөөн хони үсхэбэрилхэ асуудалаар тэндэ болобо. Зүблөөндэ хабаадагшадта «Республикын чемпион», «Эрхим хайшалагшадай» нэрэ зэргэ олоогшод оренбургын аргаар хони хайшалалга харуулаа.

Б. Гылыков.

Үглөө, мүнөөгүй...

Уланай сомоной XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид урда жэлнүүдтэ хонидой нооһо хайшалалгада хаһа сагтань һайнаар бэлдэжэ шададаггүй, тиигээд хүдэлмэреэ ехээр унжагайруулдаг һэн.

Харин байгша ондо колхозоймнай 5 агрегадта үдэр бүри зуу һайса гаран хайшалагшад хүдэлнэ. Артелиинхид бүхыдөө 18 мянган хониной нооһо хайшалха аад, мүнөө 16 мянганай нооһо абаа. Энэ хүдэлмэри ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэхэнь.

Эндэ хүдэлжэ байдаг агрегадууд сооһоо дүршэлтэй механизаторнууд Бадма Будаев, Владимир Эрдынеев, Ангар Гармаев гэгшэдэй агрегадууд бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Жэшээлхэдэ, Улюкчиканай отделенидэ хүдэлдэг агрегадайхид 10 үдэр соо 5000 гаран хониной нооһо хайшалаа. Эндэ хайшалагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд: Сэсэг Будаева, Будей Тогонова, Сэсэг Очирова, Янжима Гомбоева, Уланай найман жэлэй һургуулиин һурагшад: Энгельсина Дугарова, Дарима Гомбоева болон бусад ажалдаа ханалгатай һайнаар хандажа, үдэр бүриингөө даабариие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Мүн тиихэдэ Хилгантын агрегат (эрхилэгшэнь нүхэр Будаев) үсөөхэн үдэр соо 8 мянга гаран хониной нооһо хайшалаа.

Манай артель энэ жэлдэ хонин бүриһөө 4,3 килограмм нооһо хайшалха түсэбтэй аад, 4,4—4,5 килограмм эрхим шанартай нооһо абажа, гүрэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Г. Бадмаев.

Баргажан.

Урдынгаа алдууе дабтахагүйбди

Нёдондо үбэлэй шанга хүйтэн соогуур, хабарай хагсуу үедэ адууһа малнай үбһэ тэжээлээр дуталдажа, нилээд бэрхэтэй байдалда ороо гээшэ һэмди.

Энээнһээ һургаал абажа, үнгэрһэн жэлэйнгээ алдуу дутагдалнуудые дабтахагүйн тула ажал хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэхэ болонобди.

Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ гансахан кукуруза 1557 гектарта таригдаа. Харин нёдондо энэ ургамалые оройдоол 800 гаран га газарта тариһан аад, сагай уларилай таарамжагүй байһанһаа, мүн бусад шалтагаанһаа боложо, мүртэй ургасашье абажа бираагүй һэмди. Тиигээд байгша ондо силос дарахын тула 500 га дээрэ наран сэсэг, 44 гектарта саахарай свёкло, горьтойхон газарта тэжээлэй бобы, обёосой орондо шэниисэ таригдаһан байна. Мүнөө орооһо таряанай ургасые буртаг үбһэнһөө сэбэрлэхын, тэрээндээ нэмэлтэ тэжээл оруулхын тула Улаан-Үдын аэропортынхидтай хэлсээ хэжэ, самолёдоор ургасадаа хоро, минеральна үтэгжүүлгэ хаюулжа байнабди. Һүүлэй 2 үдэрэй туршада 400 гектар таряалан дээрэ «гербицид» хоро хаягдажа, буртаг үбһэн сэбэрлэгдээ.

Совхозоймнай кукурузашадай 9 звенонууд ургаса харууһалха хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа байнхай.

Дүршэлтэй кукурузашадаймнай нэгэн Виктор Черкасов (нэгэдэхи фермэ) даажа абаһан 210 гектар кукурузынгаа ургаса 2 дахин борнойлжо дүүргээд, һүүлэй үедэ зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байнхай. Ургасань яһала һайнаар гаража, зүб, тэгш... квадрадууд жэрынхэй. Тэр... шэлэн хоёрдохи фермын ме...низатор Афанасий Леон... хүтэлбэрилдэг звено ург... баһал оролдосотойгоор ...һална.

Байгша ондо бүхы... нуудай үндэр бая... абажа, адууһа ма... хүрэхэ тэжээлэ... түлөө иигэжэ ...

Зэ... со...

РСФСР-эй түбэй областьнуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

МОСКВА, июниин 27. (ТАСС). Россин Федерациин түбэй областьнуудай үйлэдбэриин нютагай управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн Кремлиин Ехэ ордон соо мүнөөдэр дүүрэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад үйлэдбэриин управленинүүдэй хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалба. Нютагай үйлэдбэриин управленинүүдэй бии болгогдоһониие үгэ хэлэһэн бүхы хүнүүд нэгэн дуугаар һайшаажа, эдэ управленинүүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тодорхой хэды дурадхалнуудые оруулаа.

Нүхэр **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, А. Н. Шелепин** гэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ мүнөөдэр хабаадаба. Эдэниие зүблөөндэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Московско областиин «Клёново-Чегодаево» совхозой директор **А. А. Барбашов** үглөөнэй заседанида үгэ хэлээ. Ажахынгаа коллективэй мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг боложо, эдэнэйнгээ үнэ сэнгые ходо хямдаруулжа байһан тухай тэрэ хөөрэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Н. С. Хрущев** зүблөөндэ ехэ үгэ хэлээ. Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые зүблөөндэ хабаадагшад айхабтар һонирхолтойгоор шагнаһан, олон дахин нэрьесэ альга ташаһан байна.

КПСС-эй делегаци Уругвай ошобо

Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Уругвайн коммунис партиин XVIII съездэ хабаадахаяа энэ оной июниин 27-до Москваһаа гараба. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн А. М. Румянцев, КПСС-эй шалгалтын түбэй комиссиин гэшүүн Е. И. Бугаев делегацида хабаадана.

...он жэлэй томо ...рилгануудай нэгэн

...ро...
ар... түсэбые бэе... ...унизмын матери... ...ическэ үндэһэ һуу... ...уулхын тула барилгын ...эри үргэнөөр эрхилэг... болоно. Харин промыш... ...а, культурна ажаһуудалай барилга, гэр байрануудые ...лайн шанартайгаар, түргөөр бодхоохо зорилгоор барилга дээрэ шэнэ, индустриальна арга хаа хаанагүй хэрэглэхэ, барилгын тусхай бааза бии болгохо эрилтэ табигдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикын город, хүдөө нютагуудта барилга үргэнөөр эрхилэгдэжэ байна. Долоон жэлэй түрүүшын гурбан жэл соо промышленна 18 предприяти шэнээр баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Стандартна гэр бариха Онохойн комбинадай түрүүшын ээлжээн, трикотаж нэхэлгын фабрика, Татауровска хирпиисын завод, шэлэй заводой дэргэдэхи газогенераторна станци болон бусад предприятинууд арадай ажахые хүгжөөлгэдэ шухала хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргажа эхилһэн байна.

Энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо 10 миллион түхэригөөр үлүү мүнгэн капитальна барилгада һомологдоо. Илангаяа модо бэлэдхэлэй болон болбосоруулгын предприятинуудые олошоруулха хэрэгтэ ехэ мүнгэн гаргашалагдахаар хараалагданхай. Арадай ажахын энэ һалбарине хүгжөөхэ, модо болбосоруулгын предприятинуудые бариха арга боломжо Буряадаймнай захиргаанай экономическа райондо бии гээшэ. Республикымнай ой модоной баялиг 2 миллиард кубометрһээ үлүү болоно. Харин байгаалимнай энэ нөөсэ ганса барилгын модон, хюрөөдэмэл материал болгогдон хэрэглэгдэнэ. Тиихэдэ хэдэн зуугаад мянган кубометр модоной элдэб хаядаһанай, хюрөөгэй хибэдэһэнэй хэрэглэгдэнгүй үлэшэдэг байһаниинь мэдээжэ.

Тиигээд модо ашагтайгаар хэрэглэхэ, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй картон, целлюлоза үйлэдбэрилэн гаргаха зорилгоор республика доторнай Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат баригдажа эхилһэн байна. Урдань түлеэн болгогдодог модон ба хюрөөгэй хибэдэһэн — целлюлоза, картон үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэхэ юм.

Энэ комбинат Советскэ Союз дотор долоон жэлэй туршаа соо баригдаха шухала удха шанартай барилганuудай нэгэндэ тоологдоно. Ашаглалгада тушаагдахадаа тус комбинат түрүүшээр жэл соо нилээд ехэ сульфатна целлюлоза үйлэдбэрилэн гаргаха. Саашадаа иимэ целлюлоза бүри һайнаар болбосоруулжа, тэрэнһээ 140 мянган тонно картон, мүн хилын саана эльгээгдэхэ 140 мянган тонно эрхим шанартай целлюлоза үйлэдбэрилэгдэхэ. Гол продукцинуудһаа гадна скипидар, канифоль хэгдэхэ, мүн хаядаһаниинь теплоэлектроцентральда түлишэ болгон хэрэглэгдэхэ юм.

Шэнээр баригдаһан комбинадай цехүүдэй үйлэдбэри хүсэд оньһожоруулагдаһан, автоматизацилагдаһан байха. Тиимэһээ ажалайнь бүтээсэ ехэ, хүдэлмэришэдэй ажал нилээд ехээр хүнгэдхэгдэһэн байха. Оронойимнай заводуудта бүтээгдэһэн шэнэ технологическа, энергетическэ түхеэрэлгэнүүд эндэ тодхогдохо байна. Нэгэ час соо 545 тонно паар, олон мянган киловатт электроэнерги үйлэдбэрилхэ тепловой томо электростанци комбинадай дэргэдэ баригдахаар хараалагданхай. Долоон жэлэй томо барилга болохо тус комбинат жэлдээ 1310 мянган кубометр модо болбосоруулха юм.

Барилгые түргэн саг соо дүүргэхэ бүхы арга боломжын байбашье, эндэ гаргашалагдахаар һомологдоһон мүнгэн зөөри жэл бүхэндэ хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй гэхээр. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, түсэбөөр баталагдаха объектнүүдэй тусхай чертёжууд саг соогоо эльгээгдэнэгүй. Саашадаа иимэ баримта дабтахагүйн тула тусхай хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Комбинадта ямар технологическа, энергетическэ түхеэрэлгэнүүдэй тодхогдохо байһаниинь тодоруулагдажа, тусхай проектно-сметнэ документаци хараалагдаһан саг болзор соогоо зохёогдодог болохо юм.

Тус комбинат барихын тула барилга-хабсаралгын тусхай трест 1956 ондо эмхидхэгдэжэ, барилга хэхэ үйлэдбэриин бааза бии болгогдоһон байна. Жэлдээ 50 мянган кубометр түмэр-бетон зүйлнүүдые хабсаргаха заводой барилга дүүргүүтэй байна. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн ашаглалгада тушаагдаад, комбинадай барилгые хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь хангажа эхилбэ. Мүн модо хюрөөдэхэ завод болон туһалбарин ондоо цехүүд баригдаад, хүдэлжэ байна. Гол түлэб комбинат барихатай хамта культурна, коммунальна ажаһуудалай барилга эрхилхэ хэрэгтэ ехэ мүнгэн зөөри һомологдоно. Мүнөө эндэ городой түхэлтэй хүдэлмэришэнэй ехэ тосхон урган бодоо, 40 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд жэрылдэн харагдана, мүн эмнэлгын городок, культурно-ажаһуудалай эмхи зургаанууд баригдажа эхилээ.

Байгша ондо нёдондонойхитой сасуулхада 2 миллион түхэриг үлүү мүнгэн капитальна һомологдодо үгтэбэ. Мүнөө комбинадай гол корпус баригдажа, мүн ондоо барилганuудай һуури табигдажа байнхай.

1-дэхи трестын барилгашад барилга-хабсаралгын ажалые хараалагдаһан саг болзор соонь дүүргэхын түлөө мүрысэн, энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо һураггүй һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Барилгашад түрүүшын кварталай туршада хэдэн объектнүүдые барижа дүүргээд, ашаглалгада тушаагаа. Гадна, 76 квартиратай байрын 3 гэр баригдажа, байрын гэрнүүдые ашаглалгада тушаалаха 1-дэхи кварталай түсэб саг соогоо дүүргэгдэһэн байна.

Комбинат баригшадай дунда коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһуухын түлөө мүрысөөн улам эршэмтэйгээр дэлгэржэ байһаар. Ажалдаа шалгаржа, амжалта туйлаһан түрүү 7 бригаданууд коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ солодо хүртэнхэй. Мүнөө энэ нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхын түлөө 10 бригада мүрысэнэ. Нүхэд Жаркой, Бурлаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг комплексно бригаданууд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаранхай. Тэдэнэр жэлэй түрүүшын хахад соо «Бурстрой» трестын нүхэр С. И. Братчиковай бригадын жэшээгээр ажахын тоосоондо орохоор бэлэдхэл хэжэ байна.

Иимэ томо комбинат барижа, ашаглалгада тушааха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье барилгашад энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, комбинадай түрүүшын ээлжээ хараалагдаһан болзор соонь, 1964 ондо дүүргэхэ гэжэ шиидээд, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

М. Кандабаев,
КПСС-эй обкомой промышленно-транспортна таһагые даагшын орлогшо.

Харилсан туһалалсалгаяа үргэдхэнэ

1962 ондо ПВЗ-гэй паровоз-хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэд түхеэрэлгэеэ шэнэдхэн хубилгаха талаар урда жэлнүүдэйхиһээ ехэ ажал хэжэ эхилээ. Электрокранай, бусад түхеэрэлгэнүүдэй заһабари шэнэ аргаар һэлгэжэ, ехэ хэмжээнэй үнгэтэ металл арьбалдаг болоо. Винтэ тошнилдолог станогые шэнэдхэжэ, бүтээсыень нилээд дээшэлүүлээ.

Заһабарида ороһон паровозой узел, детальнуудые, хабсаралгын цехтэ зөөхэ хүдэлмэри оньһожоруулагдаа. Хэрбээ урдань эндэ долоон хүдэлмэришэн хэрэглэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө нэгэ хүн энэ ажал дүүргэдэг болонхой. Мүн цехэй бусадшье ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулаглаа.

Аха дүү Василий, Владимир Червяковтон, уралан нарижуулагшад нүхэд Григорьев, Кузнецов, Евсеев болон бусад үйлэдбэреэ оньһожоруулха хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргана.

Гадна тус цехынхид өөһэдынгөө ажал хэрэг һайнаар ябуулхынгаа хажуугаар, хүдөө ажахыда туһаламжаяа үргэдхэхые оролдоно. Энэ жэлдэ паровоз хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэд шефтээ абаһан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозойхидто саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байнхай. Хабарай тарилгада бэлэдхэлсэһэн, поли дээрэнь наг шэбхэ зөөжэ тараахынгаа хажуугаар, 10 гектар огород уһалха тусхай түхеэрэлгэ бэлэдхэжэ үгэһэн байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэ бүгэдэ арадай хэрэг мүн гэжэ мэдэрһэн хүдэлмэришэд хани барисаатай колхоздоо саашадаашье ходо туһалжа байхаар шиидэнхэй. Мүнөө тус цехэйхид хүдөө ажахын хүдэлмэришэдтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгатай танилсаха зуураа, «Коммунизм» колхозой гэшүүдтэ хүдөө ажахын техникэ заһабарилха хэрэгтэнь ехэ туһаламжа хүргэхэ байһанаа мэдүүлбэ.

А. Щеглаков.

„Шубуудай оронһоо"

Репортаж

Үргэн дэлхэйн үлзы хотог, зулгы һайхан зунай намжаа дулаан үдэр. Зоной хэлсэдэгээр: «Урга хадхажа байһан» үдын наранай орой дээрэһээ шарахашье гээшэнь аргагүй. Гансал үе үе болоод Байгал тээһээ намдуухан һэбшээ һалхин үлеэжэ, сээжэ һэрюусүүлхэдэл гэнэ.

Харин эндэ аяар холо хүрэтэр хабтайгша нуур дээгүүр хушууран тамаржа ябаһан тоо томшоггүй олон сагаан шубууд лэ иимэ халуун үдэрэй болоһондо бүрил хабаргээд нүхэр Быков хармаанһаа блокнот гаргажа, юушьеб яаралтайгаар бэшэнэ, тоолоно.

5000 центнер шубуунай мяхан... Бүдүүгээрнь бодоо һаа, энэмнай мянган толгой амба сар шахажа, тус бүриинь 5-5 центнер шэгнүүртэй болгоод, үүсэлһэнтэй адли ха юм. Теэд тэдэ олон малые шахаха, томо болгохын тула хэдэн жэл һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй бшуу. Харин шубуудай дальбараануудые хоёрхон һара соо һайнаар тэжээгээд байбал, тус тустаа 2 килограмм заабол татаха байна. Тиихэдээ шубуу олоор үсхэбэрилхэ гээшые манай республикада тоонгүй байха аргагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **дальбараануудай харууһа, тэжээлые яажа эмхидхэхэ тухай зоотехник Анна Максимовагай (зүүн гарһаа хоёрдохи) хөөрэхые эдир шубуушад ехэл анхаралтайгаар шагнана.**

хажа шунгана, сэнгэнэ. Зариманиинь нуурай эрьеын үдхэн тунга ногоон хулһан, ожорһон соогуур тарашанхай, талые бүрхөөһэн дун сагаан сэсэгүүд шэнгеэр холоһоо үзэгдэнэ.

1000 САРАЙ ОРОНДО 270 МЯНГАН НУГАҺАН

—Энэ манай совхозой хоёрдохи отделениинхидэй тэжээжэ байһан нугаһад гээшэл даа. Эндэхи фермэдэ хамта 70 мянга гаран нугаһанай дальбараа бии юм,—гэжэ Кабанскын совхозой главна зоотехник Геннадий Александрович Быков манда ойлгуулна.

—Шубуудай фермэ энэ Степной Дворец тосхонһоо ондоо газарта бии гү?—гэжэ главна зоотехнигһээ асуухада:

—Олон aаб даа. Истомино тосхондо 20 мянган нугаһан, Колесоводо—100 мянга, Шигаево тосхоной фермэдэ 50 гаран мянган дальбараа дэгжээгдэнэ,—гэжэ тэрэмнай харюусаба.

—Эдэтнай бүхыдөө хэды болоо гээшэб?

—Мүнөө эгээл 270 мянга гаран дальбараатайбди. Өөһэдынгөө инкубаторта үшөө хэдэн мянган дальбараа даруулжа байнабди.

—Хэдыень гүрэндэ худалдахабта?

—200 мянган нугаһан үүсэлэгдэжэ, 3500—4000 центнер мяхан сохом лэ худалдагдаха. Тиихэдэ энэ жэлдэ бүхыдөө 5 мянган центнер шубуунай мяха абаха түсэбтэй зомди,—

ЭДИҺЭНЭЭ ХАРЮУЛХАЛ АМИТАД ДАА

—Нугаһад ехэ эдимэр, хомхой амитад, тэжээхэдэ бэрхэтэй гэжэ зарим хүтэлбэрилэгшэд эдэниие тэжээхэ дурагүй байдаг. Тэрэнь буруу. Харыт даа,—гээд саарһан дээрэ бэшэһэн хэдэн тоонуудаа нүхэр Быков маанадта харуулна.

Жэшээнь, нёдондо тус совхоз бүхыдөө 154 мянган түхэригэй шубуунай мяха гүрэндэ худалдаһан байбал, энэ жэлдэ хамта 405 мянган түхэригэй шубуунай мяха худалдаад, 173 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулха юм. Илангаяа дальбараануудаа гарза хоролтогүйгөөр дэгжээжэ, хямда сэнтэй элдэб ногоон тэжээл ехээр эдюулдэг болоһоной ашаар иимэ амжалта туйлагдаха байна.

—Нарай дальбараануудые дэгжээдэг байра, түхеэрэлгэнүүдые ошожо харагты,—гээд Геннадий Александрович маниие дахуулба.

Сагаабтар шифер хушалтатай шэнэшэг ута байрын үүдэ татажа ороходо, досоонь уни бутарма халуун. Газараар хэдэн ондоо болгожо, хабтагайгаар хааһан таһаг соогуур хуу нэгэ адли шарабтар зүһэтэй, үрбэгэрхэн заахан амитад, шэхэндэ арай дуулдахаар шиир-шиир гэлдэн, исалжа байба. Дундуурнь хэдэн эхэнэрнүүд ябажа, болгоһон үндэгэ бутаруулаад, бишыхан тэбшэнүүд соо хэжэ үгэнэ, уһашье зөөнэ.

—Эндэмнай эгээл нялха, нарай, гараһаар 3-4 хоноһон ангаахайнууд гээшэл даа, —гэжэ яб гэһэн бэетэй залуушаг зоотехник Анна Максимова нэгэ дальбараа альган дээрээ абана.

—Дальбараануудайнгаа тээ ехэхэнүүд болоходо, нэгэ бага һэрюуншэг байрада оруулжа, газаагуур гаргажа эхилдэгбди,—гээд, ахалагша шубуушан Зоя Суворова саашамнай дахуулба.

Газаа ехэ байрын үбэртэ хэдэн хорёо соогуур үнгэ зүһээ үшөө хубилаашьегүй һаа, нилээд өөдэргэн болоһон дальбараанууд иишэ тиишээ юрьесэ гүйлдэнэ. Эдеэлхэ, уһалхадаашье абааштайнууд болонхой ха.

«БЭРХЭНҮҮДТЭ ДАА, ҮХИБҮҮД!»

—Иимэ бишыхан байхадаал дальбараа ехэ харууһатай юм. Үдэрэй 6-7 дахин эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Байра соонь нэгэ жэгдэ дулаан байлгаха ёһотой,—гэжэ зоотехник басаган Анна Максимова хөөрэнэ.

—Энэ тон харюусалгатай үеһөөнь эхилээд, гүрэндэ тушаагдаха болоторонь эдэниие һургуулиин һурагшад лэ тэжээдэг юм. Үхибүүд манда ехэл туһа хүргэнэ даа,—гэжэ главна зоотехник Быков саашань нэмээнэ.

Нээрээшье ганса энэ Степной Дворецдэ бэшэ, мүн Истомино, Шигаево, Колесово тосхонуудай, фермэдэшье, гол түлэб үхибүүд лэ шубуушадаар хүдэлжэ байдаг. Мүнөө эндэ нэгэ жиирэй 6-7 багахан басагад хүнэг амһ... барихай, хойшо урагшаа һ... дэлнэ.

—Хэдыдэхи класста һу... набта,—гэжэ шубуушан б... гадһаа асуухада:

—Би наймадахида.

—Бидэ мүнөө жэлдэ 10-... хида һурахабди.

—Эдэ хоёрнай 9-дэхи кл... ста ороо юм,—гэжэ ба... тэдэнэр ээлжээ эхигүй шу... шаба.

—Ехэл бэрхэнүүд, х... үгөөр, урагшаал һана... үхибүүд даа,—гэжэ ахала... шубуушан Зоя Суворова... дэниие магтана.

Кабанскын дунда һург... лиин һурагшад: Вера Бе... нежных, Люда Андреева, ... Фомкина, Нина Шемяк... Люда Каргапольцева, С... ной Дворец тосхоной на... жэлэй һургуулиинхид: М... Суворов, Слава Романов, ... тя Нечкин болон бусад ... тустаа 5-5 мянган дальб... даажа абаад, гарза хор... гүйгөөр дэгжээнэ.

—Үдэр бүхэндэ дальб... гай хойноһоо ябахадаа ... хуурнагүй гүт?—гээд асу... да:

— Үгы, үгы. Эдэнэй... үхэнгүй, өөдөө боложо б... хадань, ехэ урма зори... гоор ажалланабди. Эдэ... адуулхада һониншьел. Э... һургуулиин эхилтэр хүд... бди,—гэжэ үхибүүд нэгэ ... гаар харюусана.

— Юрэдөө шубууд соо... тнай үхэл гарза гарада... юм гү?—гэжэ ойлгомто... үгэ алдабабди.

—Оройдоо үхэхэшьегүй ... жэ юу байхаб. Энэ олон ... тад соош элдэб үбшэн түл... үлбэр муу юумэд дайра... хал ха юм. Бүхы абта... дальбараануудайнгаа ... процентые дэгжээхэдээ ... һайн гэжэ тоолодогбди,—г... Геннадий Александро... энеэнэ.

20—30 мянган шубуу... 95—100-ниинь гарзал... тиимэшье олон бэшэ гээш... Тэрэнһээ байха зарим г... та оройдоол 400—500 х... абаһан аад, тэдэнһээ ... 150—200 толгойень үхүү... хигшэ гүбэ даа. Бэрхэ... буушад байна.

Оролдосотой шубуу... ажалдань улам ехэ амж... хүсөө һэмди.

М. Нам...

— Эдэ олон мянган амтадые нэгэ доро эдеэлүүлхэнь амар хэрэг бэшэ. Шууялдаха ... шэхэнэй дүлииршэхөөр, центнер тэжээлыеш секунда соо гэхээр һалгаагаад байха,—гэжэ шу... шад хэлэнэ.
М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭДЭ ХҮРТЭХЭЛ БАЙХАБДИ

Коммунис ажалай коллективэй түлөө тэмсэжэ байгаа манай фермын хүдэлмэришэдые хүдөө тосхоной бүхы ажалшадта КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалга улам урагшань зоригжуулаа. Түрэл парти болон правительствынгаа гаргаһан халуун анхарал оролдолгодонь ажалай шэнэ амжалтаар харюусахаар манай фермынхид оролдожо байна. Бидэнэр урда тээнь абаһан социалис уялгануудаа дахин хаража үзөөд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа түгэс элсүүлхын түлөө тэмсэжэ эхилэнхэйбди.

Һү һаалгаар совхоз соогоо нёдондоһоо хойшо ходо түрүүлжэ ябаһанаал манай һаалишад байгша оной хахад жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, июлиин 1 болотор тэрэнээ 15—16 процентээр дээшэлүүлхэ зорилго табинхай. Коммунис ажалай ударнигууд Цырма Базарова, Цырендыжит Самбуева гэгшэд мүнөө һаамхай үнеэн бүриһөө 9-10 литр һү һаана. «Фермээрээ хахад пүүдһээ доошо бэшэ һү—үнеэн бүхэнһөө» гэһэн зорилго урдаа табяад һүниин адуулга, үдэрэй гурбан һаалга таһалгаряагүй хэнэбди. Жэлэй түгэсэтэр үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха, һү үйлэдбэрилхэ, худалдаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 5-да сүм дүүргэхэ гэһэн зорилго эбтэй коллективэй эршэтэ ажалаар бэелүүлэгдэхэнь дамжаггүй.

Һайн шанартай мяха гүрэндэ элбэгээр үгэхэ уялгаяа мүн лэ манай фермын малшад амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб 140 процент, тиихэдэ бүхы жэлэй даалгабари болзорһоо урид—Октябриин революциин 45 жэлэй ой болотор лаб дүүргэгдэхэ. Мүнөө түлэг дундаа ябажа байгаа нооһо хайшалалгаар баһал уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэеэ оролдонобди, тингэхэ аргатайшьебди.

Бардам тэжээлтэйл һаа һү, мяха, нооһошье—малһаа гараха хамаг шэмэ—элбэгээр абаха гэһэн ёһо баримталан, бидэнэр силос, үбһэ бэлдэлгэдэ мүнөө жэл бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди. Владимир Жамбаловай звено 200 гектар кукуруза, 10 га саахарай свёкло, 170 гектар ороохото культуранuудай холисо ургуулжа байна. Нэгэ гектарһаа 300 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын ногоон набша намаа хуряаха, бусад тэжээлэй ургасые мүн лэ элбэгээр абаха гэһэн зорилгоёо дүүргэжэ, үнеэн бүхэндэ 15 тонноһоо бага бэшэ шанар һайнтай силос дараха һанаатайбди. Нёдондо жэлдэ 13—13 тонно силос үнеэн бүхэндэ хүртэхөөр хэгдэһэн байгаа. Тингэжэ элбэг силосэй амта танһан хадаа, шадаал һаа, энэ шэмэтэ хоол ехээр бэлдэхын тула хүн бүхэн шармайн оролдоно.

Мүнөө манай нютагта бороо хуратай жэл боложо, хүдөө сабшалан, бэлшээри зүлгэ ногоогоор баян. Уһа табиһан 630 гектар сабшалан дээрэмнай ногооной гараса бүришье бүшэмэг, үндэр. Үбһэ ногоое элбэгээр, сэнхир хүхөөр абахын тула нэгэшье үдэр дэмы гээхэгүй гэжэ фермымнай бүхы зон, хүгшэн залуугүй, июлиин 5-һаа сабшаландаа жэгдэрэн орохоор бэлэн.

Мал ажалай шэмые ехээр аад, хямдаар абаха зор... түрүүшын алхам хэгдэ... на. Энэ жэлэй эхинһэ... мын бүхы бригада, ... отаранууд ажахын тоо... жэгдэрэн ороо. Үнгэрһэ... гэдэхи кварталай даб... бүридхэл продукциин ... үнэ сэнгэй нилээд хямд... лоһые харуулаа. Ажалд... һэн гаргаша бүхэндөө н... нягта байхаяа хүдэлмэри... бригадир бүхэн оролдо... лонхой.

Социалис мүрысөөнэй ... сэ улам үргэдхэжэ, м... фермын ажалшад, шэнэ ... жалтануудые ажалда... ажабайдалдаашье туйл... тула хүсэ шадалаа, эрдэм... дабаряа гамнанагүй, гам... шьегүйбди.

М. ...
Үдын совхозой ... фе...

Шатаршадай мүрысөөндэ Тигран Петросян илаба

КЮРАСАО, июниин 27. (ТАСС). Дэлхэйн шатаршадай мүрысөөнэй түгэсхэлэй 28-дахи наадан болобо. Петросян-Филип, Керес-Фишер гэгшэд наадахадаа тэнсэбэ. Геллер-Бенко 5 часай туршада тэмсэжэ, наадая хойшолуулаа.

Игэжэ абажа болохо 27 очкогой 17,5 абаһан Москвагай гроссмейстер Тигран Петросян түрүүшын шан абаба. Эстониин гроссмейстер Пауль Керес Петросянһаа хахад очкогоор гээгдээ.

ТИГРАН ПЕТРОСЯН

...КВА, июниин 27. (ТАСС). ...адай чемпион болохын түлөө ... ябаһан Тигран Петросян юм. Мүнөө Петросян 33 ...

...осян Тбилиси городто ...данай шатар наадаар ...а наадажа, ехэ бэ... ...айһандаа ехэшүү-... Дунда һургуу-... ...эр Москва ...эрэжэ, энэ залуу хүбүүнэй бэлиг шадабари түргөөр хүгжэбэ. Элитэ ехэ гроссмейстернүүдтэй наадажа, зохёохы ёһоной хүдэлмэри тэсэмгэйгээр хээд, совет элитэ ехэ шатаршанай дүршэл шадабаринь улам нарижаһан байха юм.

Петросян 18-тайдаа мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, Швецидэ болоһон зононууд хоорондын мүрысөөндэ илахадань, шатарай уласхоорондын федераци 1952 ондо уласхоорондын гроссмейстерэй нэрэ зэргэ олгоо һэн.

Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэ абаха мүрысөөндэ Ботвиннигтай наадаха гэжэ Петросян арбан жэлэй туршада үсэд тэсэмгэйгээр оролдообо. Оронойнгоо ехэ мүрысөөнүүдтэ Тигран Петросян ходо хабаададаг байгаа. Игэжэ мэргэжэл шадабаряа һайса нарижуулаа. Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ (1959—1961 онууд) тэрэ хоёр дахин илажа гараа. Мүн хилын саана болоһон уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ Петросян заатагүй амжалта туйладаг байба.

Лейпцигтэ болоһон шатарай 14-дэхи олимпиадада (1960 он) хабаадаһан, 240 хүнүүдэй дундаһаа Петросян эгээ һайн үрэ дүнтэй гараһан юм. Абажа болохо 13 очкогой 12-ые тэрэ абажа, дэлхэйн тусгаар рекорд туйлаһан байна.

Шатаршадай энэ мүрысөөндэ Тигран Петросян гайхамшагта шэнэ амжалта туйлаба. Мэргэжэлтэдэй һанамжаар, Москвагай гроссмейстер мүрысөөнэй орёо бэрхэшээлтэй үедэ доро зүрхэтэйгөөр, ухаансараар наадаба. Шатарай теориие Петросян эрхимээр шудаланхай. Наадаанда һайн һуури эзэлжэ абаха эрхим шадабаритай байна бшуу.

Игэжэ гроссмейстер Тигран Петросян 1963 оной хабар эгээ орёо бэрхэшээлтэй шалгалта барихань. 5 дахин дэлхэйн чемпион болоһон Михаил Ботвиннигтай Петросян тэмсэхэ юм.

...циалис ОРОНУУДААР

...лой уран зохёолшод—арад түмэндөө

...н зохёолшо С. ЭРДЭНЭТЭЙ хөөрэлдөөн

1957 ондо, Монголой ...хёолшодой Холбооной ...и съезд дээрэ пионер...һэдынгөө гараар бүтээ...й шкаф уран зохёолшод... барижа, удаадахи съезд ...е энэ шкафаар дүүрэн ...е эдир уншагшадтаа зо...эглэхыень хүсэһэн бай...

...е, Монголой уран зо...ой Холбооной секретарь ...нэ ТАСС-ай корреспон...иигэжэ хөөрэбэ:

...онернүүдэй тэрэ хүсэ...аха аргагүй зүб, шуха...байгаа: монголой уран ...од үхибүүдтэ зорюулһан ...е тон багаар бэшэдэг ...рэ үедэ манай бүхы ун...—арадууд, хүдэлмэри...эгшэд, оюутан — уран ...одойнгоо үмэнэ бага бэ...тэ табижа шадаха бай... Манайда томохон зохёол ...үгы тооной байгаа. ...нь Чойбалсаниие магта...жэхэн рассказууд, шүлэ... зохёолоо хизаарладаг

...ветскэ Союзай Коммунис ...и XX съезд ленинскэ жу...һэргээгээ,—гэжэ С. Эр...ашань хөөрэнэ. — Тэрэ...аар уран зохёолдомнай ...хүгжэлтын эхин та... Роман, повесть, поэмэ, ...й болон үгүүлэлэй арбаад ...охёолнууд гараа. Хүдэл...дэй хүдэлөөнэй анхан ...ложо байһан тухай, ажал...рад түмэнэй түрүүшын ...нууд тухай Д. Намдагай ...урын үймөөн», Л. Тудэвэй ...и үер» гэһэн түүхэтэ ро...ай ниитэлэгдэһэниинь ... удха шанартай байна. ...элитэ зохёолшо Ч. Ло...ын «Тунгалаг Тамир ...ие монгол уншагшад ба... ...нилээд һонирхолтойгоо ...абаһан байха юм. Энэ но... 1916 онһоо 1936 он х... ...и үедэ шэнэ байдалай т... лөө, хүнэй оюун ухаанай түлөө ламын сурталые эсэргүүсэн тэмсэһэн монголой арад түмэнэй ажабайдал тухай хэлэгдэнэ.

Монголой уран зохёолшодой Холбооной II съездһээ III съезд хүрэтэрхи үе соо уран зохёолой 164 ном зохёогдон гараа, мүн зохёолшодой зэргэдэ эрхим бэлигтэй залуушуул нэмээ. Ц. Гайтавай «Хүнэй хуби», «Хубисхал», С. Дашдэндэвэй «Гурбан айл» мүн бусадай бэшэһэн зохёолнууд гансаханшье саг үеын байдалда таараһаараа бэшэ, харин уран һайханай үндэр удха шанараараа үргэн арад олондо һайшаагдаба.

Монголой зохёолшодой уран шадабариин саашадаа улам дээшэлжэ байһаниие һүүлэй жэлнүүдтэ толилогдоһон үгүүлэлнүүд, мүн үхибүүдтэ зорюулагдаһан номууд гэршэлнэ. Зохёолшод Б. Бааст, ... Чимид, Ч. Лодойдамба болон бусад өөһэдынгөө жэжэхэн рассказууд дотор гайхамшагта мүнөө үе сагайнгаа шухала асуудалнуудые үргэжэ, зохёолойнгоо доторхи баатаршуудай һанал бодолые, тэдэнэй сэдьхэлэй байдалые тон шадабаритайгаар харуулһан байна.

С. Эрдэнэ хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ иигэжэ хэлэбэ:

—Ажабайдалда зоримгой орожо, социалис ниигэм байгуулагшад—мүнөө үеын хүнүүд тухай эхэээр бэшэхые, түрэлхи хэлээйнгээ баялигые үргэнөөр хэрэглэн, өөһэдынгөө уран шадабариие саг үргэлжэ дээшэлүүлхыень МНРП-гэй ЦК съезд дээрэ манай уран зохёолшодые уряалаа. Партиингаа энэ уряалые манай уран зохёолшод бэелүүлжэ, мүнөө үе сагайнгаа хэмжээндэ хүрэмөөр эрхим зохёолнуудые арад түмэндөө үгэжэ шадахань дамжаггүй гэжэ би найданаб.

Василий ПЕТРЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Улаан-Баатар.

Түрүүшын алхам...

Һуралсалые ажабайдалтай холбохо тухай парти, правительствын түүхэтэ тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ Хэжэнгын 11 жэлэй һургуулиин багшанар һайса оролдоно. Тэдэнэр өөһэдынгөө заадаг предмедүүдые хүдөө ажахын, промышленна үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор заадаг болоо.

Математикын багшанар Ц. Заятуев, В. Балханов, ород хэлэ заадаг нүхэд Б. Мункина, Д. Дугаров, буряад хэлэнэй багшанар А. Аюржанаев, Н. Намсараев, биологиин багшанар Н. Дондокова. А. Жарикова, Х. Нянюева, химиин багша П. Ильин болон бусад ажал хүдэлмэреэ шэнэ гуримай ёһоор түсэблэн эмхидхэнэ. Жэшээлхэдэ, ород ба буряад хэлэ заадаг багшанар зохёолнууд, диктантнуудые бэшүүлхэдээ, хүдөө ажахын элдэб машинануудай, зэр зэмсэгүүдые, мүн һургуулиингаа мастерской соохи түмэрэй ба модо дархалалгын элдэб зэмсэгүүдэй орёо нэрэнүүдые, хүдөө ажахын элдэб тарималнуудай нэрэнүүдые текст соо оруулан, тон зүбөөр бэшүүлжэ һургана. Мүн тоо бодолгын хэшээлнүүдтэ хүршэ совхозойнгоо фермэнүүдэй олзо доход, малайнь тоо, үдэсэ болон тэжээлээр хангагдаһыень хараада абалсана. Энэнь һурагшадта тон һонирхолтой юм. Ажабайдалда ямар хубилалтануудай боложо байһые, арад зондо аша туһатай ямар юумэнэй хэгдэжэ байһаниие һурагшад тон тодоор ойлгожо абана.

Харин урда жэлнүүдтэ һуралсал ажал хоёрые нягтаар холбохо хэрэг гансахан һуралсалай мастерскойдо гү, али колхозой поли дээрэ бэелүүлэгдэнэ гэжэ буруугаар ойлгогдодог байһан юм. Мүн ажал хүдэлмэриин хэшээлнүүд бусад предмедүүдһээ таһаранги байгаа.

Хүдөө ажахын ургамалнуудые зүбөөр тариха тухай партиин ЦК-гай мартын Пленумэй заабари бэелүүлхэ үүргэтэй 9-10-дахи классай һурагшад механизаторай мэргэжэлые шэлэн абагшад, апрелиин 25-һаа совхозойнгоо поли дээрэ гаража, тарилгадань туһалаа һэн. Мүнөө тэдэнэр 50 гектар кукуруза, 18 гектар хартаабха, 15 гектар саахарай свёкло тарижа дүүргээ. Эгээ мүнөө үедэ тэдэнэр тарималнуудаа харууһалжа байнхай.

Үнгэрөөшэ һуралсалай жэлдэ манай һургуулиин ажалай багшанар 5-дахи классай олонхи хэшээлнүүдтэ теори заагаа. Мүн 6-7 классай хэшээлнүүдтэ дабталга хэгдэжэ, жэлэй программын 20—25 процентдэнь теори үзэгдөө, бэшэ хубидань, тусхайта хэшээлнүүд эмхидхэгдээ.

Энэ жэлдэ 8-дахи классай һурагшад жэлэй хоёрдохи хахадһаа эхилэн, сэсэг тариха рассадын хайрсагуудые хэжэ һураа. Һүүлшын четвертьдэ юрын табуреткэ хэдэг болоо. Тиихэдэ 6-7 классай һурагшад табуреткэ, стул, юрын хатуу дивангуудые дархалдаг болоһон байна. Мүн хүршэ совхоздоо хурьга хааха 3500 хэһэг хаамжануудые дархалаа. Ахалагша классай һурагшад практикынгаа хэшээлдэ нилээд орёо ондоошье юумэнүүдые бүтээдэг болоо. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр хатуу диван, парта, театрай һандалинуудые, физикын болон химиин кабинедүүдтэ табигдаха столнуудые дархалаа.

Эдэнэр гансал өөрынгөө һургуулида бэшэ, мүн аймагай бусад һургуулинуудта гэр доторой хэрэгсэлнүүдые хэжэ үгөө.

7-8 классуудай һурагшадһаа бүридэһэн 4 бригада һургуулиингаа бүхы мебелиие заһабарилаад, шэрдэжэ байнхай. Олон үхибүүд туршалгын участогуудта ажаллана.

Ажалаа һаатуулхагүй, харин арга боломжоёо дүүрэнээр хэрэглэжэ, олониитын туһаламжаар урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхэмнай бидэнэй уялга болоно.

П. Содбоев,
Хэжэнгын дунда һургуулиин ажалай багша.

Хүүгэдэй ясли соо. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮНЭР БАЯН ЭХЭНҮҮДТЭ— АЛДАР СОЛО!

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар, «Эхын медаль» гэһэн медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Юһэ юһэн үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн Хориин аймагай Хэжэнгэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Александра Бимбаевна Доржиева, Прибайкальска аймагай Бурля тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Глафира Ивановна Хмелева гэгшэд «Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи зэргын орденоор шагнагдаба.

Прибайкальска аймагай Безымянка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ольга Ивановна Чой найман үхибүү түрэжэ хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденоор шагнагдаһан байна.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн эхэнүүд, тэрэ тоодо Хориин аймагай Хэжэнгын сомоной Соведэй алба хаагша Дыжидма Бадмаевна Митыпова, тус аймагай Загастай һууринай гэрэй эзэн эхэнэр Намжилма Баторовна Базарсадуева, Прибайкальска аймагай Турка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Акулина Ивановна Зайцева болон бусад «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын орденоор шагнагданхай.

Таба, зургаан үхибүүдые түрэжэ хүмүүжүүлһэн 48 эхэнүүд «Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи, хоёрдохи шатын медальнуудаар шагнагдаба.

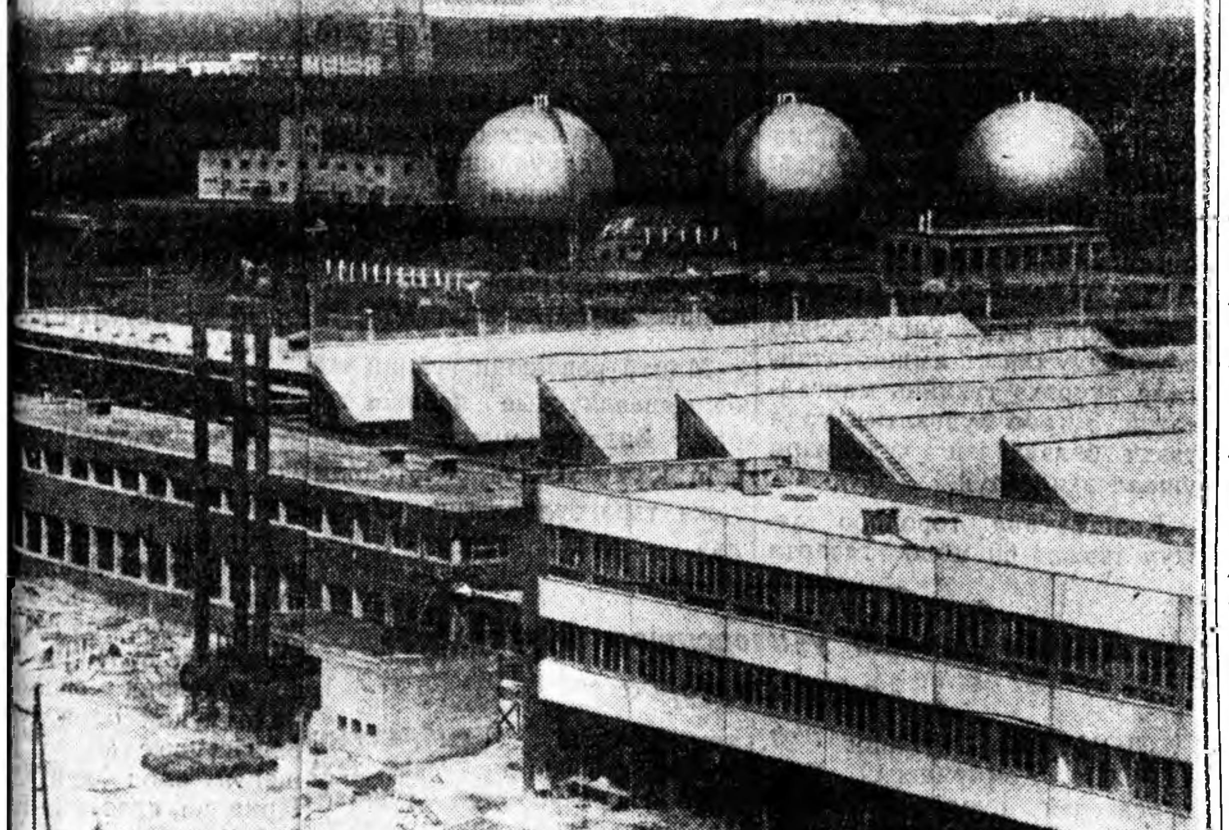
Наранай туяан

А. БАДАЕВ

Байра һууригүй ёһотой шандаган мэтэ,
Бишыхан туяан ханаар зайба ха нэгэтэ.
Ковёр дээгүүр, номой захаар харайба,
Харин диванай дэргэдэ зуг татан байба.
Унтана басаган, һэргэгш һаа, бүхэ нойроор,
Ута гээзгэнүүдээ, горходтол, урадхуулаад ойроо.
Шаргын хахинаагаар, үглөөнһөө үни хада,
Шаажандал, агаарай шэнхинэжэ байхада,
Уладай хэлсэхэһээ түбэгшөөгөөгүй юумэндэл,
Унтана басаган, үдэршье һаань, хамаагүй...
Бүхэли һүниндөө ёохор хатаржа эсэһэндэл,
Баарһан унташоо: хубсаһаа хүсэд тайлаагүй.
Ажалша басаганай дурд гэнгүй хоноһые,
Арбаад хурьга үнгэрэгшэ һүни абаһые
Хаанаһаа мэдэхэнь һэм зайгуул туяахан —
Хүниие харажархёод ехээр гайхаа ха.
Байра һууригүй ёһотой шандаган мэтэ,
Бишыхан туяан ханаар зайба ха нэгэтэ.
Тааһан юумэдэл богони наһатайгаа,
Туямнай байрагүйшэг, һонирхууша байгаа!

Инаг дурамни хаанабши?

Үйлсын урасхалда
Үлгыдүүлжэ ябатараа энэ үдэр
Үбэлэй ошоһые,
Хабарай амисхаалые мэдэрбэб.
Ханхинаса дуһаална.
Хурсаар шарана наран.
Үндэр болоһондол,
Үзэгдэнэл модод баран.
Хабарай уряагаар
Халижа байна зүрхэмни.
Хүнүүдые шэртэнэб
Хүхюутэй, дурлаһан нюдөөр.
Харин намайе
Хэрэглэнэгүй оройдоо тэдэмни:
Баһа хүнүүдшье
Бодолгодо абтанхайл өөһэдөө.
Хүгшэд үнгэрнэ.
Басагад үнгэрнэ энеэбхилэлдэн.
Хүбүүд үнгэрнэ,
Намшуу хүбүүд зэргэлэлдэн.
Хажуугаарам гарахадаа
Харана намайе гайхангяар:
«Энээхэн баарма
Ехэдүүлжэрхёо хаш даа архяа!»
Тиихэдэншье харанаб
Тэдээн руу дурлаһан нюдөөр
Хаанабши, харюусыш,
Инаг дурамни, юрэдөө!

...НГРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Тиссаседеркен хотодо химическэ комбинадай ба...хэгдэжэ байна. Энэ комбинат советскэ түхеэрэлгээр хангагдаха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ...дэркенэй химическэ комбинадай барилга. ТАСС-ай фотохронико.

Уран биирэ дороһоо...

Манай республикын уран зураашадай союзай мастерскойн нэгэ таһалга соо ута гэгшын столой саана сайбар мүнгэн үһэтэншье, тон залууханшье һаа, мэдээжэ болоһон Москвагай, Ленинградай, Алас Дурнын арбаад уран зураашад нахамлан һуунхай. Манай уран зураашад өөһэдынгөө зурагуудые ээлжээ ээлжээгээр асаржа, тэдэнэй урда дэлгээхэдэнь, бэлиг шадабариин хабаар сэгнэлтэ үгөөдхихэ юм.

РСФСР-эй выставкын комитедэй түрүүлэгшэ Борис Кириллович Смирновтой Ленинградай мэдээжэ уран зурааша Франц Загонёк зэргэлэнхэй, Максим Воробьёвой «Хони хайшалалга» гэһэн зураг хараха зуураа, нүгөөдэ тээшэ тонгойн:

—Яһалал болохотой байна. Илангаяа зарим детальнуудынь хурсаар зураатай. Жэшээлхэдэ, тээ тэрэ ханада байгааша велосипед һайнаар гаранхай. Зүгөөр һүүдэрнүүдынь үлүүсэ харалуулагдаа, —гээд шэбэнэнэ.—Хүнүүдыньшье бараг, юрэнхыдөө бараг зураг болохо.

Һүүлдэнь ээлжээ ээлжээгээр бодоод, хойто зун Хабаровск хотодо болохо Алас Дурнын, Сибириин уран зураашадай выставкэдэ табигдахаар хараалагдаһан зурагууд тухай һанамжануудаа хэлэхэдэнь, манай уран зураашад—үбгэн, залуугүй — шалгалта барихаяа ороод байһан һурагша гү, али студент мэтээр сэдьхэлээ хүдэлгэн, тэдэнэй урда зогсоно.

«Гэсэрэй» аялгаар зурагдаһан, А. Сахаровскаягай гравюранууд илангаяа үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, сугларгшадай анхарал хандуулба. Мүн Москалёвой гравюра, Соловьёвой пейзаж, Налабардинай жанрова зурагууд һайшаагдаа. Гэбэшье, олонхи уран зураашадаймнай зурагууд үшөөл жиир һула, хүсэд уран зүйлнүүд болоогүй, юрэнхыдөө бэлэдхэл муутай байһаниинь тус выставкомой үедэ элирээ. Үнинэй зураашад Г. Павлов, Б. Садыков, К. Сергеев гэгшэдэй зурагууд тэрэ тоодо ороһониинь гэмшэлтэй. Ушар юуб гэхэдэ, эдэ нүхэднай зурагай шэнэ маяг, шэнэ арга боломжонуудые өөһэдынгөө ажалда хэрэглэнэгүй гэжэ хэлэлтэй. Һүүлдэнь үгэ абаһа...-эй уран һайханай... тор нүхэр ... лээ:

—Хабаровск хотодо болохо Сибириин, Алас Дурнын зональна выставкэ болотор бүхэли жэл тухай болзор үлэнхэй, энэ хугасаа соо Буряадай уран зураашад бүхы бэлиг хабая элсүүлэн, мүнөө коммунизм байгуулжа байгаа арадайнгаа ажабайдалые үнэн зүбөөр магтан дуулаһан зурагуудые зураха байха гэжэ этигэнэб.

Манай уран зураашад хүсэ шадалаа гамнангүй, республикынгаа 40 жэлэй ойе угтаха, зональна выставкэдэ үргэнөөр хабаадаха байһандань бидэшье этигэнэбди.

А. Жалсанов.

ДУУ, ХҮГЖЭМ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

Дээдэ Онгостойн баги... рай амаралтын байш... клуб соо хүн зон ... Ород дуун, тэрэнэй хү... зам тухай лекци шагн... хүнүүд сугларанхай. Эн... ци ехэ һонирхолтой ... Буряадай АССР-э... ажал ябуула... 300 литр Забельский... ноб. Байг... һонирхо... ялгаая үлүү... Ород ... —гэжэ энэ һаа... хүрэтэ... нэ. рэнгэ...

Н. Дамбаев.

ХОЁР НЭРЭ ХЭРЭГГҮЙ

(Фамили, алдар тухай)

...агшын һа... гэһэн гар...ро бэшэгдэ... ...ряад нэрэ, ...нууд тухай» ...енсионер нүхэр Линх... статья ехэ һонирхогд... ...агдаба. Энэ бэшэг д... ...эгдэһэн зүйлнүүдэ ... тон зүйтэй байна.

...рөөшье, залуу наһ... ...эй үедэ нэрээ ехээ ... болоһониинь гэм... Гушаад гаран оно... ...зон үхибүүдтээ оро... ...эг, тиигэжэ дансад... ...г заншалтай болоһо... Тэрэньшье гайхалгүй, ...араа ха юм. Харин ...нь ядалдахадаа, з... ...л үбгэд, хүгшэдынь ...буряад нэрэ үгэжэ... тиигэжэ худхуулда... ...и байгаа. Мүн баһа ...нэрэтэй аад, залу... ...эдөө, үгышье һаа, н... ...родоор нэрлэжэрхи... ...ээд тэрээгээрээ зан... ...ушар яһала олон.

...нэрэтэй байха ябада... ...ушааха гээшэ тон ...э ушар хоёр нэрэтэй ... хожомоо али зэр... ...татана гээшэб? ...шаа хүн бүхэн, илан... ...алуушуул, тэрэшэлэн ...сэ... анхарха ... Ч. С...лана. ...нөө бо... ...итай үшөө болоодүй гэхэдэ арай тааранагүй. Буряадуудые уг залгамжалһан тогтомол фамилитай болгохо тухай дээдэ засагай тусхай тогтоол 1938—39 он багаар баталан абтаһан байгаа. Тэрэ үеэр сомон зүблэлдэ хүдэлһэн хүнүүд тэрэниие мартаагүй ёһотой. Тэрэл гэһэнһээ хойшо түрэһэн залуу үетэн үбгэ эсэгынгээ (магад, хүгшэн эхынгээ) нэрээр тогтомол фамили хэжэ, түрэһэн эсэгынгээ (магад, эхынгээ) нэрээр отчество хүүлдэг боложо захалаа һэн. Энэ гурим эгээ мүнөө мүрөө олоо гэжэ сэхэ хэлэхээр байна.

Хэрбээ мүнөө эсэгынгээ нэрээр фамили хэдэг, үбгэ эсэгынгээ нэрээр отчество хэдэг ябадал бии байгаа һаа, имагтал зүблэлэй гү, али ЗАГС-ын зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй гэм гэжэ тооломоор.

Нүхэр Линховоин хуушан монгол бэшэгэй дүримөөр фамилинуудта **-иин, -ойн, -уун, -үүн, -бэй, -бэ, -гой** гэхэшэлэн залгалта хэрэглэхэдэ зохид шэнгеэр хэлэнэ. Хуулиин ёһоор тогтонижоһон фамилитай болоһон буряадуудые хуушан монгол бэшэгэй дүримөөр фамилидаа залгалта хээ һаатнай зохид гэжэ баһа худхуулһанай хэрэг бүришье үлүү ха даа. Тиимэнүүд залгалта эрэшүүлдэ магад тааруушье һаань, эхэнэр зондо ямаршьеб, аягүй шэнги байна. Тиимэ залгалтануудые абаад, тогтомол фамилитай болоошон өөрынгөө һанаашые таараха руунь хэрэглээ гээшэ. Харин манай гүрэнэй эгээ аха заха ород арадай фамилида хэрэглэдэг—**ов- ев**, залгалтануудые диилэнхи буряадуудай абахадань шэхэндэ уринаар соностодог гэжэ би һананаб.

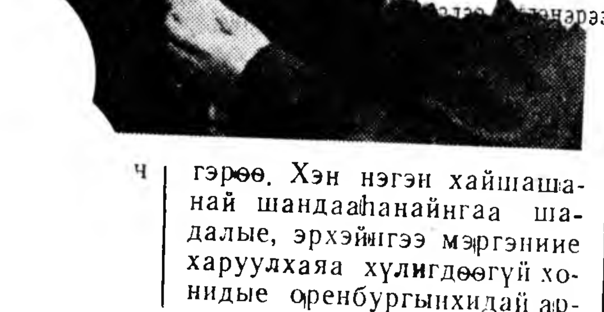
Отчество тушаа олон үгэ хэлэгдэнэ. Һая хори гаража ябаһан Хориин, Агын, Яруунын, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй буряад хүбүүд, басагад хуулита отчествотой болонхой. Тиигэжэ ород заншалаар хүндэлүүлдэг болоо гэжэ сэхэ руунь хэлэе. Үшөө хорин жэл үнгэрхэдэ, хуулита отчествотой болоһон буряадууднай дүүрэн болохо. Отчество тухай асуудал мүн лэ шиидхэгдээл гэхэдэ алдуу болохогүй.

Буряад арадай хэр угһаа хойшо (түбэд, санскритшье байг) хэрэглэжэ ябадаг һайн һайхан нэрэнүүдэй суглуулбариие тайлбаритайгаар зохёохо гэһэн дурадхал дэмжэмээр байна.

Г. Цыреторов.

Хойрог... хойш...

Республика дотог... дой нооһо хайша... луун хаһа ерэнх... зарим ажахынуу... ла кампаниие с... үнгэргэлгэдэ б... байһанай хой... дэнэ. Жэшээ... аймагай Кар... жэтэ колхоз... вай даадаг... нооһо хайш... гат хүдэ... байшоо. баялиг х... амгалан... колхоз... тохоло... лохо т... циинх... Тус с... нүхэд... далд... жэ, тэ...

...ч гэрөө. Хэн нэгэн хайшашанай шандааһанайнгаа шадалые, эрхэйнгээ мэргэниие харуулхаяа хүлигдөөгүй хонидые оренбургынхидай аргаар түргэн гэдэгээр хайшалжа байхадань, һанаагаа зобоошодой — главна ...оотехнигүүд, фермые дааг...ад, хайша бүлюудэг...эдэй үндэгэшэлдэжэ, ...лха сүлөөгүй сабша...гүй нюдөөр нүхэрөө ...шоод байхадань, тэрэ ...ашаниень зааханаар... ...уушалжа үгэ алда...ртөө түбэг татахаар... ...ябашье һүүлэй ...ориилдооной комис...идхэһэнэй ёһоор, ...оржиева (Аһаагай ...ймагай чемпионой ...рэ зэргэдэ хүртэ...хи диплом, мүн...а. Галина нэгэ ...нута соо хай... хабатай доо...одо, 7 ча... ...үсөөн

ХҮҮГЭДЭЙ РАССКАЗ

ДО...

...нэйнгөө хажуугаар сэбэрээр, хяргадаһа...өр хайшалдагынь энэ

Аяар хорёод жэлэй саана нэ-э хайшашанай бүришье гэдэхи класста һурадаг бэлэйн талань гэжэ тэмдэгбди. Һургуулимнай гурба тухаэ. Валентина Гарбаемодоной газарта байжа, арба—хоёрдохи, Борис Дылыгаран үхибүүд үдэр бүри ябага гурбадахи һуури эзэлдаг байбабди. Маанад соо. Эдэнэр үдэрэй 68—70 ахамһаг, бултанһаа хүсэниной нооһо абахаар ша... Мархайжабнай (тиихэдэ ...баритай байһанаа харуу... ...хидо һурадаг һэн), ...а. Тиигэжэ аймагай һо... ...нарээ баһилдоондо шалгаржа гараашад, республикын мүрысөөндэ һаяхан хабаадажа, эхэнэрнүүдэй дундаһаа Г. Доржиева республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Доодохи зурагта нүхэр Г. Доржиева.

Ц. Дугаров.

„Байгалай“ 3-дахи номер

«Байгал» журналай ээлжэтэ —3-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдажа, хэблэлһээ гараба.

Журналай түрүүшын хуудаһанда Цыден-Жап Жимбиевэй бэшэһэн «Мэндэ амар!» гэжэ шүлэгөөр нээгдэнхэй.

Улаадахи хуулиһануудтань Жамьян Балданжабоной — «Дабаан» гэһэн романай, Цырен-Дулма Дондуковагай — «Байгалай басаган» гэжэ поэмын үргэлжэлэл, Ц. Дамдинжаповай —«Хүнэй хүбүүн хүсэтэй юм» гэһэн рассказ, «Улаалзай» гэдэг ухибүүдэй булан, Михаил Жигжитовэй—«Ангуушанай хөөрөөн» гэһэн үгүүлэл, суута совет уран зураашан Вучетичэй эльгээһэн скульптурын зураг, «Уран зураашын дэбтэрһээ» гэһэн Г. Сарандовай зурагууд толилогдоһон байна.

«Насан үбгэнэй баяр» гэжэ Б. Ябжановай рассказ, «Байгал шадарай тайга» гэжэ И. Калашниковай зохёол, «Хүдөөһөө ерэһэн бэшэгүүд» гэжэ А. Щитовэй тэмдэглэл—«Залуу бэшэгшэд» гэһэн бүлэг соо оруулагданхай.

«Буряадай поэзиин гол зорилго» гэһэн Гунга Туденовэй статья, «Яһза бүриин һонин» гэһэн жэжэ зүйлнүүд, журналай һүүлшын хуудаһануудта—зохёолнуудай шэнжэлэл толилогдобо.

—+++—

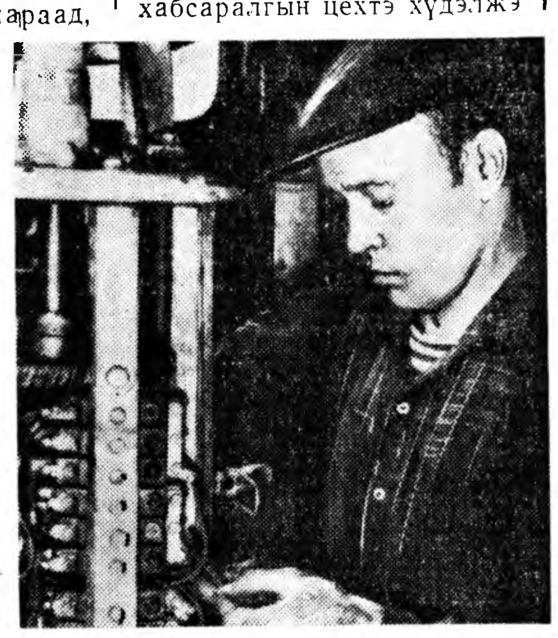
Эрдэм, мэргэжэлээ дээшэлүүлээд...

Зургаан жэлэй саада тээ залуу хүбүүн Геннадий Мисайлов уһан сэрэгэй алба дүүргэжэ, түрэл хотоёо бусажа ерээ һэн. Ерэн сасуугаа нэгэ бага амараад, һүүлээрнь хаана хүдэлхэ, али һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ гү гэһэн асуудал Генын урда гараба.

Тэрэ үедэ Мисайловтай сугтаа һуралсаһан, нэгэ сагта армида абтаһан нүхэдынь хоёр жэлээр урда албаяа дүүргэжэ, городой предприятиину удта ажаллажа, заримаанинь үдэшын һургуули, техникумүүдтэ һуралсажа, эрдэм номоо дээшэлүүлжэ, дуратай мэргэжэлдээ дүршэжэ байгаа һэн.

Тэдэ нүхэдынь Геннадитаяа уулзахадаа: «Ажалда орыш, алба дүүргэәд, андагар томо болоһон хойноо багахан ухибүүдтэй зэргэлжэ һуугаад һурахадашни шье хайшаа юм,—гэжэ шоглоон татаа.—Хүдэлжэ байгаад һуралсахашье аргамүнөө хүсэд бии болонхойл, ажалда оро, үдэшэлэндөө һуралсаа бэээш» гэжэ нэгэтэ бэшэ дурадхаһан байгаа.

Хани нүхэдэйнгөө үгэдэ орожо, Геннадий Мисайлов Ленинэй орденто паровозовагонно заводой паровоз хабсаралгын цехтэ хүдэлжэ

эхилһэн байха. Сэрэгэй албанда байжа, яамаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа һураһан хадаа залуу хүдэлмэришэ Гена ажалдаашье дайралдаһан түрүүшын бэрхэшээлнүүдые тэсэмгэйгээр дабажа, уданшьегүй магтаал, һайшаалда хүртэдэг болобо. Тиигэжэ даалгагдаһан хүдэлмэридөө дуршэлтэй болоо, һуралсахашье саг гаража үгөө бэлэй, һуралсаашьегүйдэ аргагүй байба. Юуб гэхэдэ, хүдэлмэриин мүнөөнэй эрилтэ тиимэ бшуу.

Тиимэ дээрэһээ Гена хүбүүн ажалһаа таһалгаряагүйгөөр һуралсаха үдэшэ шиидээд, түмэр замай техникумэй үдэшын отделенидэ ороһон байгаа. Энэ техникумээ 1960 ондо амжалтатайгаар дүүргэжэ, дипломоо абаба. Үнгэрһэн жэлдэ заводой хүтэлбэрилэгшэд залуу мэргэжэлтын оролдолгые хараадаа абаха, бүлэг хүдэлмэришэдтэй хамта электро-тепловоз заһабаридха технологи шудалхыень Челябинск город эльгээһэн юм.

Тэндэ ажалай шэнэ технологи шудалжа, һайн дүй дуршэлтэй болоо ерээд, Геннадий мүнөө электровоз заһабаридха дээрэ ажаллаха, эрхим жэшээ харуулна. Мисайловай заһабарилһан деталь, узелнууд һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтадаг болонхой. Тиихэдэ халаанайнгаашье даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Д. Цыренов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Мисайлов ажаллажа байна.

В. Муллерай фото.

Хүнгыень бэшэ, хүндыень...

Хасуурта тосхоной үйлсөөр 3 хүн ажалһаа бусажа ябанад. Нэгэнһинь—Георгий Павлович Сабуров, электромеханик, профсоюзуудай цехэй комитедэй түрүүлэгшэ, нүгөөдэнь—нүхэр Воробьев, хүдэлмэришэн, ажалай аюулгүйе хамгаалха ниитын инспектор, гурбадахинь—нүхэр Баталов, шофер, нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ.

—Сыщук Абрамов хоёрые ажалһаань гаргаха зүбшөөл үгыт гэжэ тугаар дирекци шиидхоболой. Яалтайб? «Хүжээгыт, комитедэй гэшүүд хүн гэхэ юм, би гансаараа зүбшөөл үгэхэ аргамгүй гээлби даа»—гэжэ Сабуров һанаата болон хэлэнэ.

—Архидахань түргэдэшоо. Ажалдаа һогтуунууд гү, али мангарлашанхайнууд ерэдэг юм,—гэжэ Воробьев хэлээд, Баталовтаа хандана:

— Юун гэжэ һананат, нүхэрэй сүүдтэ хэрэг барихамнай гү? Үгыл һаа, дирекцидэ зүбшөөл үгэжэ үгэе даа.

—Зүбшөөлөө бү яараяа. Юрэдөө һнлээд дэмэд хүдэлмэрихаа ... хохон хүнией ... гэшүүд ... хүгүй гээл ...

заһабарида ороһон паровозой узел, детальнуудые, хабсаралгын цехтэ зөөхэ хүдэлмэри оньһожоруулагдаа. Хэрбээ урдань энэ долоон хүдэлмэришэн хэрэглэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө нэгэ хүн энэ ажал дүүргэдэг болоһхой. Мүн цехэй бусадшье ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулагдаа.

Аха дүү Василий, Владимир Черняковтон, уралан нарижуулагшад нүхэд Григорьев, Кузнецов, Евсеев болон бусад үйлэдбэрээ оньһожоруулха хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргана.

һөө Сыщук Абрамов хоёртой ёнотой хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдана. Һайншье, муушье хөөрэлдөөнүүд үнгэрэгдэнэ. Комитедэй заседани дээрэшье энэ асуудал гараһан байха.

Һүүлэй һүүлдэ, арбан тээһээ шүүмжэлүүлһэн хоёр хүйхэрнүүд:

— Хүлисэгты, нүхэд, хожом бидэ иимэ муухай, залихай ябадал гаргахагүйби, үнэн сэхээр ажаллахаби,—гэһэн үгөө үгэбэд.

Хүрбын леспромхозой Хасууртын модо бэлэдхэлгын пунктын профсоюзуудай цехэй комитедэй хэлэн энэ мэтэ һайн һайхан хэрэгүүд олон байха. Энэнь үйлэдбэри дээрэ ажалай амжалта туйлалгада нилээд ехэ нүлөө үгэдэг. Жэшээлбэл, үнгэрэгшэ жэл соо хасуууртынхид түсэбһөө гадуур 8 мянган кубическа метр һайн шанартай модо оронойнгоо шэнэ барилгануудта бэлэджэ эльгээһэн юм. Бодоод үзыт, 8 мянган кубометр модоор хоёр квартиртай 80 гэр барижа болохол.

Ябажа байгаа он соо цехэй комитет социалис мүрысөө улам дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор, тэрэ асуудалаар хамтын суглаа үнгэргөө. Үйлэдбэриин харюусалгата участогуудта ажалай бүтээсэ шалгажа, бригада, хүн бүхэнэй мүрысөөнэй дүн гаргажа байхаар профсоюзуудай үргөө хамта дээрээ 25 эдэбхитэй табигданхай. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур үшөө 2 мянган кубическа метр һайн шанартай модо гүрэндөө тушааха гэһэн эдлэгээ үлүүлэн дүүргэхээр хасуууртынхид шиидэнхэй.

Н. Тюрнев.

Уншагшадай конференци, һонирхолтой хөөрэлдөөн

М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэдэ орохоодо, алишье залдаһь—уншалгын, ном үгэлдэг залдашье—хүн зон холодоо олон. Заримань шэнэ газетэ, журнал, нүгөөдүүлынь ном уншажа, үгышье бол ном судараа һэлгэхэеэ ерэнэ бшуу. Тус библиотекэдэ хамта гурба мянгаад эдэбхитэй уншагшад, тэрэ тоодо студентнэр, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад тоологдоно.

Библиотекынхид гансахан ном һэлгэжэ ажалаа дүүргэдэггүй. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэ Р. В. Забелина милициин 1-дэхи таһагайхидтай Ю. Германэй «Нэгэ жэл» гэһэн номоор уншагшадай конференци үнгэргэбэ. Абонементнэ таһагайхид библиотекэдэ абтаһан шэнэ номнуудай шэнжэлэгэ һарадаа 2 дахин хэдэг болонхой. Мүн эндэ элдэб асуудал, темэнүүдээр номой выставка, стендүүд саг сагтаа эмхидхэгдэжэ байдаг.

Н. Хазуев.

ХОЛЫН МАЛШАДТА...

Хонишод, һүбай мал адуулагшад, зундаа холын бэлшээридэ хэдэн һараар гарадаг. Тэндэдэ шэнэ газетэ, журнал, ном судар саг соонь абаашаха, кино харуулха, улаасхооронды байдал болон орон доторхи үдэр бүриин шэнэ шэнэ һонин тухай хөөрэлдөө хэжэ байха гэшэ соёл культурын хүдэлмэришэдэй нангин уялга.

Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай аймгүйлдэхэмой соёлой таһагтахи нүүдэл кино-түхеэрэлгэ (даагшань нүхэр Поloротов) өөрынгөө үүргэ һаала һайнаар дүүргэдэг. Үндэр кузовтой машина ара үбэргүй «кино» гэжэ бэшээрхэнһэн машинынь аймагай ажахы бүхэнэй холын малшадта харахат. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд гансал кино харуулаад, ажалаа дүүргэдэггүй, элдэб асуудалаар һонирхолтой хөөрэлдөө хэдэг, газетэ, журнал, ном тараадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүүдэл кино-түхеэрэлгэ холын малшадта үдэрэй кино харуулжа байна.

Б. Жамбаловай фото.

даагшь...

Хилын саанаһаа

СЕПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт үгэ хэлэбэ

БЕРЛИН, июниин 27. (ТАСС). СЕПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихтын СЕПГ-гэй ЦК-гай мүнөө боложо байгаа пленумдэ хэлэһэн үгэ энэдэ толилогдоо. Варшавын договорто хабаададаг гэшүүд-гүрэнүүдэй политическэ консультативна комитедэй заседани Москвада болоо гээд В. Ульбрихт үгынгөө эхиндэ тэмдэглээ. Германитай энхэй договор баталха, Баруун Берлиниие сүлөөтэ, демилитаризованно город болгожо, Баруун Берлинэй байдалые һайжаруулха тэмсэлдэ Советскэ Союз, Варшавын договорто хабаададаг гэшүүд-оронууд амжалтануудые туйлаа гээд В. Ульбрихт тэмдэглэбэ.

Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ асуудалаар США Советскэ Союз хоёрой хоорондоо үгээ олголсохогүйнь түлөө Баруун Германиин, Баруун Берлинэй хархис этэгээдүүд аһан шадалааараа тэмсэнэ гээд Вальтер Ульбрихт үргэлжэлүүлээ.

Энээнтэй хамта ФРГ-гэй канцлер Аденауэрай хорото зорилгоор Баруун Берлин ерэһэн, «хүйтэн дай» үргэлжэлүүлхэ һэдэлгэтэй Баруун Берлиндэхи хархис этэгээдүүлэй улаасхоорондын байдал шахардуу шанга болгохо тухай уряалһанине В. Ульбрихт дурдаба. Мүн Баруун Берлин тээһээ табигдаһан тагнуулшадай ГДР-тэ эсэргүү хорото хэрэгүүдые бэелүүлээ тухай В. Ульбрихт тодорхойлон харуулба.

Баруун Германиин хүдэлмэришэн анги, нэн түрүүндэ социал-демократууд, профсоюзуудай гэшүүд улаасхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө тэмсэхэ ёһотой гээд Вальтер Ульбрихт уряалаа.

Хилын харуулда байһан арадай полициин алба хаагшадые алаһан, ГДР-эй хилэ дээрэ... бомбо тэһэлһэн, бусад хорото аашанууд тухай В. Ульбрихт тогтожо хэлэбэ. Тиигээд эдэ аашанууд ээрхэг түримхэй хэрэг болоно. Эдээнһээ уламжалан, эндэхи байдал шахардуу шанга болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Германиин Демократическа Республикын правительство энхэ найрамдал тогтоохын түлөө сэхэ шууд тэмсэхэ гээд В. Ульбрихт мэдүүлбэ. Һонин Баруун Берлинэй хүтэлбэрилхы бүлэглэлнүүд ГДР-тэ эсэргүү хорото аашануудаа болюулха ёһотой гэжэ Вальтер Ульбрихт үргэлжэлүүлбэ.

Манай хилэ бата бэхи. Хахы хүсэеэ эрхэлэхэйдэ рин ээрхэг түримхэйгөөр добтолжо орогшод ёһотой харюу абаха гэжэ В. Ульбрихт дүүлээ.

США-гай Гүрэнэй се... Раскэтай канцлер Аде... хэлсээнүүдые хэлэн т... Ульбрихт хэлэбэ. ... хадаа дэлхэйн хөөрд... хүгүй, Германиие нэгэд... США-гай Гүрэнэй се... тай хөөрэлдөөнүүдэй... лоо, Конфедераци бии... жо, Германиие ...гээд ушартай байгаа. Хари... маниин асуудалые эб... шиидхэнгүйгөөр Германи... бодом...

Германиин Демократ... Республикын правитель... Баруун Берлинэй сенатай ... рондо хэлсээнүүдые зах... хала гэжэ В. Ульбрихт ... дэглэбэ. ГДР-эй правит... во иимэ хэлсээнүүдые ...

ГДР-эй хүн зоной ... бигдаһан зорилгонууд... Ульбрихт тодорхойло... публикые экономическа ... лаарнь бэхижүүлхэ, ... ажахын түсэвые амжа... таигаар бэелүүлхэ, ... ажахые хүгжөөхы түлөө... Вальтер Ульбрихт тугэ...

Алжиртахи байдал намдуун болоно

ПАРИЖ, июниин 27. (ТАСС). Константина (Алжир) шадарай райондо ошоһон «Юманите» газетын тусгай корреспондент Робер Ламбот бэшэг толилбо.

Тэндэ ошожо ябахадамни түрмэ, лагерьнуудһаа табигдаһан, хада уула тээшэ тэрьелһэнээ бусажа ябаһан хүнүүд дайралдадаг байба гэжэ энэ корреспондент бэшэнэ.

Долоон жэлэй турш тэрьелжэ, хорогдожо байһан эндэхи хүн зон амгалан байдалтай боложо байна. Национально-сүлөөрэлгын фронтын организаци городто, хүдөө нютагуудта засаг барижа байна.

Июлиин 1-дэ үнгэргэгдэхэ референдумай амжалтатайгаар дүүрэхэ тухайнь маргалтагүй. Зүгөөр һүнгалтын урда тээхи бэлэдхэлэй хүдэлмэри үшөөл эхилээдүй.

Константина городһоо хажуу тээшээ 60 модо газарта оршодог Аин-Ахбит райондо Ламбот ошобо. Урдань эндэхи газар «хоригдоһон зоно» байһан юм. Олонхи тосхонуудынь Францийн сэрэгэд эзэлдэһэн, галдаһан байна.

Түрэл нютагһаа урдань тэрьелжэ ошоһон тэрьелшэд эдэ үдэрнүүдтэ һөөргөө бусажа байна. Ерэхэдэнь гэр байрын бу... тардаһан, үхэһэн хүнүүдэй бэе дайралдана.

Амгалан байдалай тогтоо... доһоной һүүлээр бүхыдөө э... дэ хүнэй алуулһанинь тодо... руулагдаа байха. Тухайла... хэлэхэдэ, эрэшүүлэй дурбэ... нэйнь нэгэ хүби алуулһан... ха гэжэ Алжирай түлөөлгэ... корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Манай революци туйлай ех... бэрхэшээлнүүдые дабажа г... раа. Бидэнэр мүнөө ороно... һэргээжэ эхилхэ ёһотойб... гэжэ тэрэ түлөөлэгшэ мэдүү... лээ.

Брайан Поллит университет дүүргэхэдээ онсо шалгарба

ЛОНДОН, июниин 27. (ТАСС). Кембриджын университедэй һурагша коммунист Брайан Поллит университет дүүргэхэдээ онсо шалгарба. Тиигэжэ университет тон эрхимээр дүүргэһэн найман хүнүүдэй тоодо ороо. Б. Поллит университедэй аспирантурада ингэжэ орохо аргатай болобо.

Великобританиин компартиин генеральна секретарь байһан Гарри Поллидай энэ хүбүүнэй хорёод хоногой саада тээ фашист этэгээдүүд добтолоо һэн. Ингэжэ һурагша коммунистые Кембриджын университедэй дискусси хэхэ клубай президентын тушаал да оруулхагүй гэһэн һэдэлгэ гаргаһан байна. Зүгөөр эдэ хорото этэгээдүүдэй һанаашалга бурууу һүрөө. Брайан Поллит энэ доботолгын үедэ гараа гэмтээшье һаа, түлхай ехэ зориг гаргажа, шалгалтануудаа тон эрхимээр үгэбэ.

Шалгалтануудаа эрхимээр үгэһэндөө угаа ханаги байнаб гэжэ Б. Поллит мэдүүлээ.

СССР-эй Зэбсэгтэ ... хүсэнүүдэй делег... Гана ...ураба

АККРА, июниин ... (ТАСС). Гань Зэбсэгтэ ... сэнүүдэй сэрэгэй команд... ниин уряалаа Советскэ ... лай Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ... гаци үсэгэлдэр энэд... Хүурай газа дээрэ ... СССР-эй сэрэгүүдэй ... нерал-полковник Н. Ко... делегацие тэгойлно.

Баруун Иранай хүн ... сүлөөрэлгын тэмсэ... хабидана

ДЖАКАРТ... (ТАСС). Анра ... агентс... мэдээсэһээр, Баруун Ири... элдэб районуудт партизан... дайн байлдаа удэ Гол... диин 80 солдадые ал... байна. Партизанууд ... дуудай, Голлани сэр... дэй хоорондо ін бай... ходо болоно.

Баруун Ириние сүлө... гэһэн арадай ... бүхы хүн зон ... бэелүүлхээр ... Ириниие сүлөө ... командование эхи ... районуудай о... бүрин олон уд ... Ириниие сүлөө ... сэлтэй байһан ... руун Ирининие ... мандованиин ... нүүд эрэжэ, ... хо зорилготой ... дүүлдэг.

Ред...

Ц. Ц. ЦИ...

...ТИГРАН ПЕТРОСЯН

Шатаршадай мүрь ... Тигран Петросян илаба

КЮРАСАО, июниин 27. (ТАСС). Дэлхэйн шатаршадай мүрысөөнэй түгэсхэлэй 28-дахи наадан болобо. Петросян-Филип, Керес-Фишер гэгшэд наадахадаа тэнсэбэ. Геллер-Бенко 5 часай туршада тэмсэжэ, наадаяа хойшолуулаа.

Ингэжэ абажа болохо 27 очкогой 17,5 абаһан Москвагай гроссмейстер Тигран Петросян түрүүшын шан абаба. Эстонии гроссмейстер Пауль Керес Петросянһаа хахад очкогоор ...гэдэ.

...КВА, июниин 27. (ТАСС). ...дэй чемпион болохын түлөө ...э ябаһан Тигран Петросян ...т юм. Мүнөө Петросян 33

...тросян Тбилиси городто ...оданай шатар наадаар ...а наадажа, ехэ ба... ...байндаа эхэшүү... ...Дунда һургуу... ...уулээр Москва...

ержэ, энэ залуу хүбүүнэй бэлиг шадабари түргөөр хүгжөөбэ. Элитэ ехэ гроссмейстернүүдэй наадажа, зохёохы ёһоной шатарай мэргэжэл ... хэдэ һэд, совет элитэ ехэ шатаршадай дүршэд шадабарииень улам нарижаһан байха юм.

Петросян 18-тайдаа мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Швецидэ болоһон зонолууд хоорондын мүрысөөндэ илааһадаа, шатарай улаасхоорондын федераци 1952 ондо улаасхоорондын гроссмейстерэй нэрэ зэргэ олгоо һэн.

Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэ абаха мүрысөөндэ Ботвинниктай наадаха гэжэ Петросян арбан жэл ...

Тигран Петросян ходо хабаадаа байгаа. Нарижэжа мэргэжэл шадабарияа һайса нарижуулаа. Советскэ Союзай түрүү һүүри эзэлхэ мүрысөөнүүдтэ (1959—1961 онууд) тэрэ хоёр дахин илажа гараа. Мүн хилын саана болоһон улаасхоорондын мүрысөөнүүдтэ Петросян залтагүй амжалта туйладаг байба.

Лейпцигтэ болоһон шатарай 14-дэхи олимпиадада (1960 он) хабаадаһан, 240 хүнүүдэй дундаһаа Петросян эгээ һайн үрэ дүнтэй гараа һэн юм. Абажа болохо 13 очкогой 12-ые тэрэ абажа, дэлхэйн тугсаар рекорд туйлаһан байна.

Шатаршадай энэ мүрысөөндэ Тигран Петросян гайхамшагта шэнэ амжалта туйлаба. Мэргэжэлтэдэй һанамжаар, Москвагай гроссмейстер мүрысөөнэй эрхэ бэрхэшээлтэй үедэ дороо зүрхэтэйгөөр, ухаанаараар наадаба. Шатарай теориие Петросян эрхимээр шудалаанхай. Наададаа һайн һүүри эзэлжэ абаха эрхим шадабаритай байна бшуу.

Ингэжэ гроссмейстер Тигран Петросян 1963 оной хабар эгээ эрхэ бэрхэшээлтэй шалгалта барихань. 5 дахин дэлхэйн чемпион болоһон Михаил Ботвиннигтай Петросян тэм...

...„таршаа“ тохилзоһоор...

Тэрэ гэһээр хэды шэнээн үһан урдаа хаб? Орон дэлгүүрынь үнгэ шарай ямараар хулаа гээшэб! Мүн эдэ хоёр үү булын саашанхи хуби юун юугээр дүүрэхэб?

...жэлэй эсээ... Люба басаганай ...орһоонь ...эсэгэнь болохо Иван ...1 болотор ... түбхын түрүүн ...процентээр ... эндүүтэй хэрэгнээ ...рилго табинхай. ...тобшолол хэзгүй, ажалай ударнигууд абаагүй, мүнөө ... Базарова, Цыренд... хэрэгэй уйтан буева гэгшэд мүнөө ... жароолһоор үнсэн бүрнөөн 9-10 ... уу. Шагнагты! Һаана... «Фермээрээ дээрэ гансахан нүүдһээ дооһо бэшэ лэ, энэ хүн үнсэн бүхэнһөө» гэһэн гэтор алимент урдаа табяад һүнин аларсан хүлжэлтэй гурбан һаалга таха юм?! гарааргүй хэнэлби. Жэлэйдань Тори, түрэхэ үнсэн бүрнөө ... «таршаа» лэтр һү һааха, һү үйлэдбэринь тон лэ ех, худалдаха жэлэйнгээшье үшөө. сэб декабриин 5-да сүм дү, һара соо гэжэ гэһэн зорилго эбтэй ... лектив... эршэтэ ажала... бэелүүлэгдэхэ... дамжаггүй...

һайн шанартай мяха гүрэн... лэ элбэгээр үгэхэ уялгаяа мүн... лэ манай фермын малшад амжалтатайгаар бэелүүлжэ бай...

хогүй, уур соо хээд нюдэхэдэ, онгодохогүй юун байгша бэлэй.

Һүүлэй мэдээгээр энэ хоёр хүлтэ хойбон жороо Тори нютагта нэгэ эхэнэрэй нимгэн зэлгэ хайлуулаад, тэрэнэйнгээ хүзүүн дээрэ хашалгүйхэн лабхайжа һуудаг юм гэлсэгшэ. Шэхэ далдалха, нюдэ бүглэхын тэдыдэ нэгэ газарта ажаллаһан нэрэтэй болоод лэ, элдэб зургааншуудта үнэнһөө тоогоор гэхээр үритэй болонхой.

Бүри һаяхан даа, Улаан-Үдэдэшье даб дээрэ гэрлэһэн һургатай. Тэндэхи милициин таһаг тэрэнэй хойноһоо үсэд нэгтэржүү мэдэлгэ мушхэбэри хэжэл байнаар. Хонином арһа хэдэрһэн, ёһотой хүйхэр шолмо байна даа.

Хэрбээ хэн нэгэн булан газар бүхэнһээ торон тогтонгүйгөөр һүрэжэл ябаһан тэрэ «таршаашаа» тушаан боложо байгаа һаа, гайтай мэргэр газардуулан барижа, милицин органдо мэнэ гэһэн тушаагыт, түргэн мэтуһалыт!

...айн аша Тархай.

Манай адрес, телефон

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина ... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. ре... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийно... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и совет... тельства—47-59, промышлен... 35-14, культуры, литерат... — 40-49 — 35-95, бухгалтер... переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, Бурятской АССР.